National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

Second class mail registration number — 1089.
National Library
Bibliothèque nationale
JUIN JUNE 7 1979
ACQUISITION

VABA EESTLANE

RAHVUS-VAHELINE LASTE AASTA

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 41 (2580) XXXIII aastakäik — Neljapäeval, 31. mail 1979 — Thursday, May 31, 1979 — Üksiknumbri hind 40 senti

Mustade valitsus Rodeesias

Omavahelised lahkhelid takistavad rahvusvahelise tunnustuse saamist

SALISBURY — Rodeesias vannutati ametisse esimene must peaminister, kelleks on piiskop Abel Muzorewa. Samuti kinnitati ametisse must president Josiah Gumede. Mõlemad uued juhid avaldasid Rodeesia rahvale üleskutse kokkuhoiuks ning peaminister Muzorewa lubas võtta tarvitusele kõik abinõud, et leevendada vastuolusid koalitsioonivalitsuses, mis asub ametisse eeloleval reedel.

Mustade võimule tulekut tumestavad parteide ja suguharude omavahelised lahkhelid ja intriigid, mida ära kasutavad Sambias ja Mosambiigis asuvad Rodeesia terroristid-partisanid ja nende juhid.

Rodeesias on uue valitsuse üheks suuremaks vastaseks Aafrika Rahvusliku Uniooni see fraktsioon, mille juhiks on kirikuõpetaja Sithole,

kes kinnitab, et äsja toimunud parlamendivalimised, mis lõppesid suure võiduga piiskop Muzorewa parteile, olid võltsitud.

Uut valitsust on lubanud boikoteerida ka Ühendatud Rahvusliku Föderaalse partei juht Kayisa Ndiweni, kes on häiritud, et teda ei konsulteeritud Rodeesia uue presidendi valimisel. Opositsiooni tõttu moodustavad valitsuse ainult Muzorewa partei ja senise peaministri Ian Smithi valgete Rodeesia Rindepartei.

Poliitiliste vaatlejate arvates on Rodeesia uuel valitsusel tekkinud lahkhelide tõttu väga raske saada rahvusvahelist tunnustust.

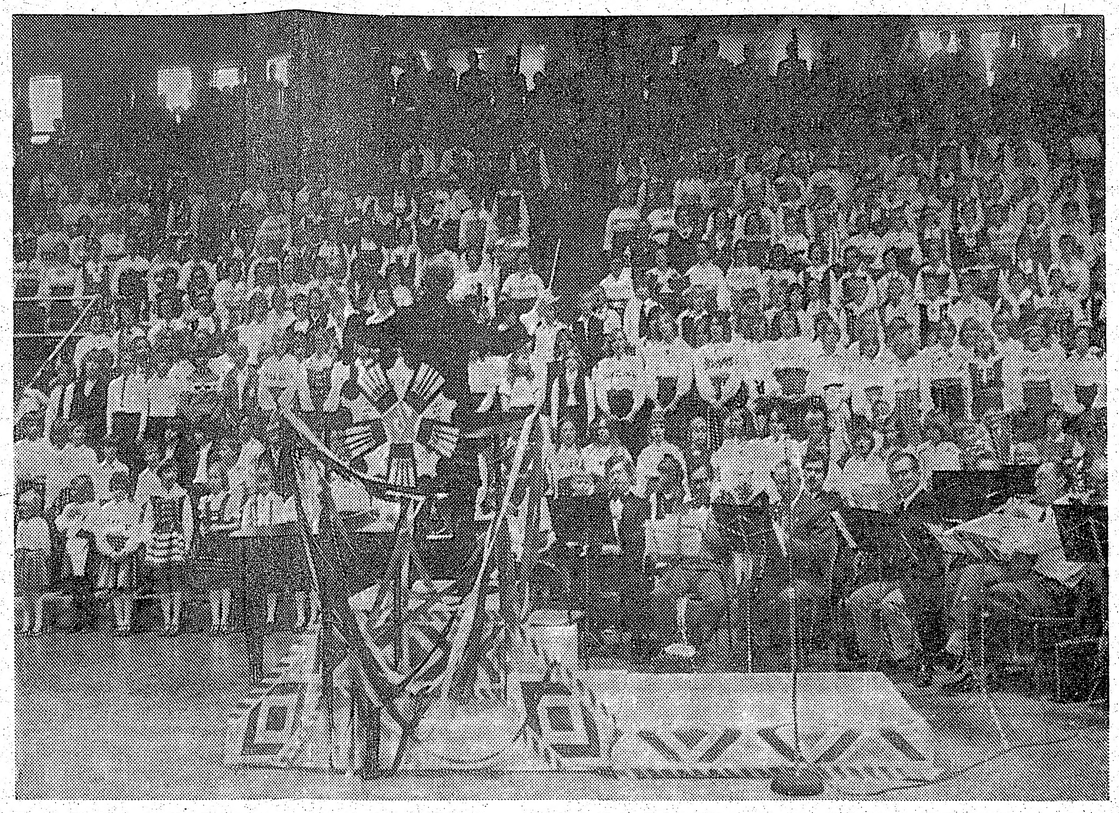

Vaade Põhja-Ameerika Eestlaste Laulupeo õpilaste ja täiskasvanute kooridele. Juhipuldis „Estonia" orkestri ja T.E. Segakoori juhataja Uno Kook.
Foto: T. Tomson

Miks kadus pildilt poliitbüroo liige Kirilenko?

MOSKVA — Lääneriikide diplomaadid Moskvas seisavad suure mõistatuse ees kuna nad ei oska seletada, miks N. Liidu ajalehed on avaldanud maiparaadi ajal Lenini mausoleumi rõdul seisnud N. Liidu juhtkonnast erinevaid pilte. Ühel fotol, mis ilmus ühes Moskva ajalehes, puudub pildilt poliitbüroo liige ja partei keskkomitee sekretär Andrei Kirilenko, kes ilmselt oli pildilt välja radeeritud kuigi ta viibis rõdul koos teiste poliitbüroo liikmetega. Hiljem teistes lehtedes avaldatud piltidel oli Kirilenko omal kohal teiste parteitegelaste hulgas. Ekspertide arvates ei ole kahtlust, et Kirilenko on pildi esimeselt versioonilt välja radeeritud.

Lennukeeld DC-10 tüüpi lennukitele

WASHINGTON — Ühendriikide Federal Aviation Administration otsustas lennukeelu alla panna kõik DC-10 tüüpi suured reisilennukid, kuna eksperdid on arvamisel, et lennuki mootori monteerimisel esineb struktuurilisi vigu. Ühendriikides on lennukeeld antud kõigile lennuliinide teenistuses olevatele 135-le seda tüüpi lennukitele. DC-10 tüüpi lennukitele on lennukeeld antud ka Euroopas, et ära oodata uuriniste tulemusi. Otsused lennukite seisma panemiseks tehti pärast seda kui üks DC-tüüpi lennuk kaotas mõõdunud nädalal Chicagos startimisel mootori ja kukkus alla, kusjuures surma sai 273 inimest.

Peter Kiviloo Multilingual TV juures produtsendiks

Eestlane Peter Kiviloo on palgatud sügisel tööle hakkava Multilingual TV saatejaama juurde 11-ne rahvusgrupi saadete korraldajaks. Ta alustab tööd produtsent-lavastajana ning tema organiseerimisele kuuluvad ka eestikeelsed saated. Peeter Kiviloo mainib, et ta vajab eestikeelsete saadete korraldamiseks veel osalise ajaga töötavat abiprodutsenti. Eestikeelsete saadete aeg on esialgu planeeritud poolele tunnile nädalas.

Pommiatentaadid Madriidis

MADRIID — Madriidis on tekkinud viimaste päevade kestel kokkupõrkeid parempoolsete ja politseivõimude vahel. Parempoolsed on organiseerinud suuri demonstratsioone ja meeleavaldusi pärast seda kui pahempoolsed sooritasid möödunud laupäeval Madriidis ühe kohviku ees pommiatendaadi, kus surma sai 8 inimest. Möödunud nädalal toimus Madriidis ka teisi pommiatentaate ja kallaletunge, mille ohvriks on kogusummas langenud 17 inimest. Baski terroristid surmasid püstolkuulipildujate tulega ka ühe kindrali, kaks kolonelit ja nende autojuhi.

Parlamendiliige M. Wilson kõneleb küüditamise mälestusaktusel

Küüditamiste mälestusaktus korraldatakse tänavu Balti Liidu korraldusel kesknädalal, 13. juunil kell 8 õ. Brockton High School'i auditooriumis, 90 Awde Ave. — üks blokk lõuna pool Bloor St. W. — Dufferini, Dufferini allmaaraudtee jaama lähedal. Külaliskõnelejaks kontsert-aktusel on Torontost, Etobicoke-Centre'i valimisringkonnast valitud uus parlamendiliige Michael Wilson (konservatiiv).

Kontsert-aktuse muusikalises osas esinevad eesti segakoor Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel, läti pianist Peter Zarins ja leedu koor.

Küüditamiste mälestusaktused on iga-aastaseks balti rahvaste ühiseks protestiavalduseks Eestis, Lätis ja Leedus 1941. a. ja hiljem toimunud küüditamistele ja praegu Balti riikides valitsevale kommunistlikule Vene okupatsioonile. Balti Liit Kanadas loodab, et balti rahvusgruppide liikmed mälestusaktusest aktivaalt osa võtavad.

Brezhnev on jäänud veel ainult varjukujuks

N. Liidu diktaator ei ole enam võimeline president Carteriga välispoliitilisi küsimusi arutama

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter plaanitses 15. juunil suuremat nõupidamist N. Liidu diktaatori Brezhneviga kui ta kohtab temaga 15. juunil Viinis SALT II kokkuleppe allakirjutamisel. Washingtoni poliitilistest ringkondadest mainitakse siiski, et sellest nõupidamisest ei tule midagi välja sellel lihtsal põhjusel, et mitme haiguse all kannatav Brezhnev ei ole enam võimeline väsitavaid läbirääkimisi pidama.

Detente poliitika pooldajatele suuri järelandmisi teinud president Carter lootis Brezhneviga Viinis viis päeva nõu pidada, et juhtida N. Liidu ja Ühendriikide vahekordi taas „õigele liinile",

kuid Brezhnevi kehva tervise tõttu kujunevad need läbirääkimised kõigi eelduste kohaselt väga formaalseiks ja lühikesteks.

Arvatakse, et Brezhnev ei ole üldse enam võimeline iseseisvalt mõtlema ning et tema osa Viinis kujuneb ainult vormilise läkituse ettelugemisest ja kokkuleppele allakirjutamisest.

Mõned Ühendriikide administratsiooni eksperdid loodavad kokkusaamisest siiski rohkem kui strateegiliste tuumarelvade piiramise lepingu allakirjutamist. Loodetakse, et Viini kokkutulekul avaneb võimalus aluse panemiseks satelliitide vastaste relvade kontrollimise kokkuleppeks, milleks on toimunud juba pikema aja jooksul läbirääkimised.

Samuti loodetakse, et Viinis võimaldub mõlema poolte vaheliste nõupidamistel jõuda põhilisele arusaamisele ja kokkuleppele selliste piirkondlike konfliktide lahendamiseks nagu need praegu toimuvad Kesk-Idas ja Aafrika lõunaosas.

Kremlist on siiski juba mõista antud, et lootused selliste kokkulepete saavutamiseks on asjatud, kuna Kreml pole kunagi aktsepteerinud seisukohta, et detente poliitika piirab N Liidu toetust nõndanimetatud „rahvuslikule liikumistele".

Kunstnikutoetus Mihkel Oltile

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi kommuuni kultuurikomitee on määranud maalikunstnik Mihkel Oltile toetuse 2000 krooni (ca 500 doll.) suuruses.

Toetused antakse isiklikult üle vastuvõtul Stadshusetis 30. mail. Mihkel Olti järgmiseks kavaks on rändav näitus koolides stardiga Södra Latinist.

STELLA KERSON'i
ÕPILASTE ÕHTU
Royal Conservatory of Music
Concert Hall
reedel, 8. juunil kell 7 õ.
Kavas klaveri- ja laulusoolod
SISSEPÄÄS VABA

TALLINNA FESTIVAL '79
TULGEM MISS TALLINNA EELVALIMISTELE
Tulge ja valige 5 eesti tüdrukut finalistideks
Tartu College'is, 310 Bloor W. pühap., 10. juunil kell 4 p.l.
Pääsmed $2.—, Tallinna Festivali passidega $1.— ☆ Passid saadaval uksel
Serveeritakse kohvi küpsistega ☆ Lähemaks informatsiooniks — Milvi Puusepp, tel. 489-4658

KESKNÄDALAL, 13. JUUNIL KELL 8 Õ.
Brockton High School'i auditooriumis, 90 Awde Ave.
(1 blokk lõuna pool Bloor St. W. — Dufferin'i)
KÜÜDITAMISE MÄLESTAMISE
KONTSERT-AKTUS
Kõneleb parlamendiliige MICHAEL WILSON Torontost
Kontsertosas esinevad eesti segakoor „CANTATE DOMINO" CHARLES KIPPERI juhatusel, läti pianist PETER ZARINS ja LEEDU KOOR.
Kutsume kõiki kaasmaalasi austama meie küüditatud kaasmaalaste mälestust.
EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

LAUPÄEVAL, 30. JUUNIL
SUVIHARI 1979 SEEDRIORUL
PÕHJA-AMEERIKA RAHVATANTSU PÄEVAD
Kell 9 õhtul vabaõhuteatris
„JAANIKULE"
Rahvakunsti põimik TOOMAS METSALA ja HÄRNALD TOOMSALU lavastusel.
Esinevad 200 rahvatantsijat USA-st ja Kanadas ☆ Õhtul tants: GEORG ILTALI kapell
Kell 5 p.l. Mälestussamba väljakul
KONTSERTAKTUS ja VÕIDUTULI
Kava: Palvus — õpetaja ANDRES TAUL
Kõne — HANNES OJA
Mälestussammas 20 aastat — V. TERA
VÕIDUTULE SÜÜTAMINE — aupeakonsul ILMAR HEINSOO
VABAÕHUKONTSERT — TORONTO EESTI MEESKOOR, juh. H. TOI
Kesköö mälestussamba esisel: „Mõttelennul kodumaale" — IVAR RAMMO

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Juubelilaulupidu Torontos

Üldlaulupeod on alati olnud eesti rahva tunnete siiraks väljendajaks, kuid samal ajal ka meie kokkuhoiutunde ja põhimõtte ideaalide kinnitajaks. Eesti rahvas on laulnud siis kui ta süda on täis muremõtteid, kuid eestlaste laul on kõlanud ka nendel hetketel kui meil on põhjust olnud rõõmustada ja oma tundeid hõiskavates lauluhelides väljendada. Tundub, et laul on olnud eestlastele nagu mingisuguseks tunnetepuhangute väljendamise ventiiliks ja eriliseks väljendusvormiks, mida on kingitud ainult üksikutele rahvastele.

Laulu mõju ja laulu populaarsus eestlastele on tingitud osaliselt kahtlemata meie minevikust ja meie traagilisest saatusest, kuna vabadust armastavad eestlased on sadu aastaid pidanud elama teiste rahvaste ülemvalitsuse ja kontrolli all ning on sunnitud seda kodumaal tegema ka praegusel momendil. On loomulik ja mõistetav, et sellises surveolukorras, kus rahval puuduvad võimalused oma rõhujatele tegelikuks vastu astumiseks on suureks olukorra kergendajaks laul, mille abil saab salaja siiralt ja avalikult kaudselt oma tundeid väljendada ja oma südant kergendada.

Eesti üldlaulupidudele pandi alus sügaval tsaariajal ja venestamise perioodil kuid Eesti iseseisvuse ajal arendati see traditsioon välja vaba rahva üheks võimsamaks eneseavalduse ja kokkuhoiutunde vormiks, mis äratas kogu maailmas suurt tähelepanu. Pärast Teise maailmasõja pöördelisi sündmusi, mil eesti rahvas langes vene kommunistliku rezhiimi küüsi, ei ole laulupeo traditsioon siiski surnud. Seda on jatkatud nii okupeeritud Eestis kuid seda on viljeletud ka vabasse maailma põgenenud eestlaste poolt. Kodumaal toimuvad laulupeod okupatsioonivõimude tugeva järelvalve ja sordiini all, kuna Moskva võimud jälgivad teravalt, et laulupeol ei pääseks kuidagi mõjule rahvuslikud tundeavaldused, mis võivad puhkeda tormipuhanguteks. Olukord sarnaneb üldiselt tsaariajal korraldatud laulupidudele, kus tuli ülistada keisrit, usku ja isamaad, mille asemele nüüd on Moskva käsul ja järelvalvel monteeritud Lenin, kommunistlik partei ja „suur kodumaa". Vaatamata hoolsale järelvalvele ja rahvuslikkude elementide kontrollimisele on ka tänapäeva Eesti laulupidudes säilunud meie rahvuslikke ideaale ja salajasi püüdlusi vabadusele ja iseseisvusele, mis väljenduvad paljudes lauludes ja mida isegi kommunistlikud usurpaatorid välja ei suuda radeerida ja likvideerida.

Kui praeguses kommunistliku Venemaaga vägivaldselt liidetud ja allasurutud Eestis tuleb oma rahvuslikke tundeid ja püüdeid vabadusele maskeeritud kujul ja vargsi avaldada, siis vabas maailma korraldatud laulupidudel jatkatakse iseseisvas Eestis viljeletud laulupidude traditsioone ning siin laudakse vabalt neid laule, mis on pühendatud eesti rahvale, tema rahvuslikele tunnetele, meie põlisele kodumaale ja vabadusele. Kuid samal ajal on nii Eestis kui ka välismaadel korraldatud laulupidudele üks ühine eesmärk — koondada eestlasi, tuua nad kokku ligidalt ja kaugelt ja liita nad nägematute rahvuslike kokkuhoiutunde sidemetega.

Neid eesmärke taotles ka möödunud nädalavahetusel Torontos korraldatud Põhja-Ameerika Eestlaste Üldlaulupidu, millest võttis osa ligemale 800 lauljat-mängijat ja 3000 kuulajat-pealtvaatajat. See suur osavõtjate arv kinnitab, et eestlased välismaailmas ei näita veel väsimuse tunnusmärke ning tulevad kokku vaatamata suurtele kaugustele, vahemaadele ja majanduslikkudele panustele, et laulda eestlusele ja eesti rahva vabadusele ning kinnitada lauluga ja massilise laulupeost osavõtmisega oma kokkukuuluvusetunnet ja kuulumist eesti ühiskonda. Eriti rõõmustav oli näha laulupeol nii suurt lastekooride peret, kes peab kindlustama järelkasvu meie kooridele ning moodustama tulevaste laulupidude lauljaskonna.

Laulupeo korraldajate, koorijuhtidele, lauljatele ja suurele pealiste perele üteldi oma tänusõnad juba laulupeo ajal ning kahtlemata olid õnnestunud ürituse korraldajad ja sellest osavõtjad selle täiel määral ära teeninud. Sellise suure algatuse läbiviimine on pagulasoludes seotud suurte raskustega ja isegi majandusliku riskiga, kuid julge pealehakkamisega on alati kõik raskused võidetud ning need võideti ka äsja toimunud juubelilaulupeo korraldamisel. Sellel õnnestunud suurte rahvamasside kokkutulekul anti kindlasti uus elustav süst meie rahvustunde ja traditsioonide säilitamisele ning kinnitati ka kodumaal oma eksistentsi eest võitlevatele eestlastele, et eestlus välismaailmas elab edasi ning on toeks kodumaal võõra surve alla kannatavatele rahvuskaaslastele.

Kuid kui laulupeost osavõtjatele kõigile jäid üritusest parimad muljed, siis kahjuks ei suutnud meie seda lauljate imponeerivat rongkäiku läbi südalinna ja õnnestunud pidu meie rahvusliku propaganda huvides ära kasutada. Nii ei ilmunud Kanada ajalehtedes meie suurürituse kohta ühtegi pilti ega ühtegi sõna samal ajal kui rock'i muusika staaridele lehekülgede kaupa ruumi pühendatakse. See on kahtlemata aja märk ja meil ei ole võimalik siinsete toimetajate arusaamist ja mõtlemisviisi mõjutada. Kuid kui laulupidu korraldanud vähestele jõududele oleks ürituse propageerimisel oma abi ja sidemeid pakkunud vastavad organisatsioonid, siis võibolla oleks see andnud ka mõningaid tulemusi.

Kuid lõppkokkuvõttena võiks mainida, et see oli meeliülendav võimas ja ühistunnet süvendav eesti rahva kokkutulek. See ei olnud ainult momendi sündmus, vaid sellel on sügavad ja kaugeleulatuvad positiivsed tagajärjed nii eestlusele üldiselt kui ka siinse mandri eesti ühiskonnale eriliselt paljudeks pikkadeks aastateks.

K.A.

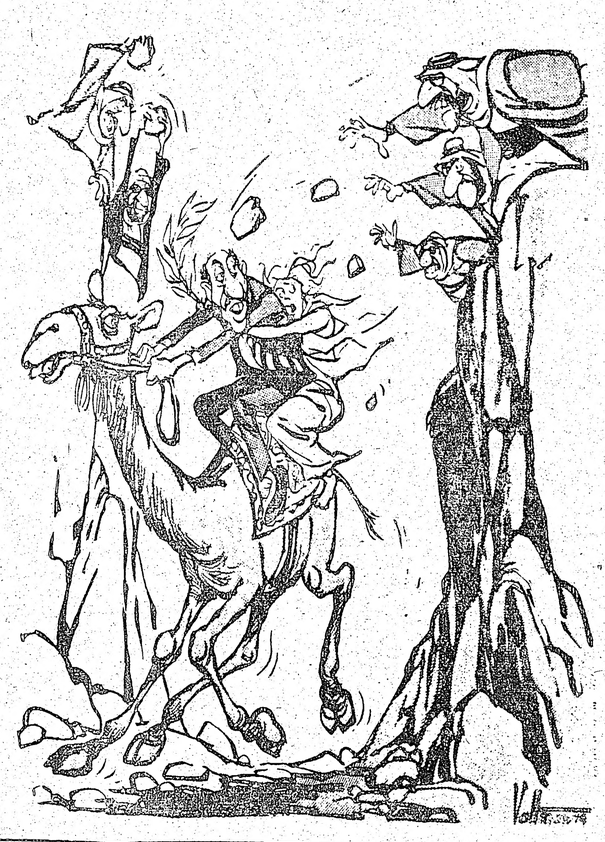

Surmakiired ohustavad „terrori tasakaalu"

Kas venelased on sooritanud viimastel aastatel seitse katset surmakiirtega?

Niinimetatud „terrori tasakaalule" on ilmunud uus oht. Ameerika Ühendriikide valitsus on määranud kokku 38 tuntud kaitsejõudude uurijat ja tsiviiltegevuses olevat teadlast ühiseks uurimistööks, mis puudutavad uut, revolutsioonilist relva. See relv, mida võidakse nimetada kasvõi paljuräägitud surmakiirteks, on teoreetiliselt valguskiire kiirusel võimeline hävitama maailmajagude vahel lendavaid vaenlase rakette.

Sel otsusel on sügavale tungiv mõju suurriikide vahelisele „terrori tasakaalule". Mõned asjatundjad usuvad, et ameeriklaste otsus on tehtud põhjusel, et N. Liit on nende arvamise järel aastaid ees USA-st sellise relva arendamisel. USA kaitseministeeriumis pole soovitud seda uue komitee organiseerimise tõttet kummutada ega kinnitada. Komitee pidi alustama viiele aastale plaanitsetud uurimist nimetatud relvaga ühenduses olevate probleemide lahendamiseks.

Pentagoni esindaja teatab, et uue relva ameerikapärane tüüp on veel „aastate taga".

Põhimõttes on küsimuses aatomi osakeste — elektroonide protoonide ja ioonide — koondamine miljardite voltide tugevusega elektrilaenguks ja selle saatmine peaaegu valguse kiirusel eesmärgi suunas.

Pentagoni huvist „protoonikiirte" vastu rääkis möödunud märtsikuul tuntud Ameerika uurija John Allen. Ta mainis Kongressi komisjonis, et see teaduslik-ilukirjanduse (science-fiction) autorite poolt sageli kasutatud relv, mis saadab energiakiirtevihu otse eesmärgile ja muudab sellega pommid, raketid ja teised sellelaadilised relvad kasutuiks, näib nüüd olevat realiseerimiskõlbulik.

Samale komisjonile rääkis veidi hiljem J. Alleni seisukohtadega ühinev dr. Ruth Davis: „Meil on keskmiselt võimalusi selle relva valmistamiseks, millesse on kätketud samaaegselt ääretult raskete teaduslike ja tehnoloogiliste probleemide lahendamine."

USA-s toimub äge vaidlus selle üle, et mitut neist probleemidest on juba suudetud lahendada N. Liidus?

Põhiline tehniline probleem seisab selles, kuidas suudetakse koondada nii tugev energiakogum, mida vajatakse sellise „välgu" saatmiseks eesmärgile.

USA õhujõud kahtlevad, et N. Liidul võiks olla selleks otstarbeks 600 m korda 330 m suurune laboratoorium, mille seinad on kolme meetri paksusest eribetoonist. USA õhujõudude luureteenistus usub, et venelastel on aga kasutada kontrollitav aatomiplahvatust tootev tuumaenergia.

Surmakiire saatmine avarusse, et tõrjuda silodest kerkivaid maailmajagude vahelisi rakette, on hirmutavalt suur ja komplitseeritud ülesanne. Esimene kasutamiskõlblik süsteem koosnebki tõenäoliselt maapinnale asetatud protoon- või „elektroonkiirtekajäätmeid. Ajakiri „Aviation Week" ütles, et USA satelliidid on paljastanud pärast 1975. aastat seitse sellist katset, mis kinnitasid omalt poolt Keegani teooriat.

Dr. Williard Bennet, üks selle USA uurimisgrupi liige, kes oli 1972. vabastatud oma tööst kiirterelva valmistamiseks, kinnitas inglise ajalehele „Sunday Times'ile": „Keeganil oli palju sellist luureinformatsiooni, mida mind ei lubatud näha. Aga tulin täpselt samale lõpptulemusele kui ta ise, arvates et venelased on sel alal meist ees."

Pentagon on kinnitanud mitmeid „Aviation Week'is" avaldatud tehnilisi andmeid õigeiks. Aga USA kaitseministeeriumi arvates nii ajakiri, kui ka Keegan on selle asjaga liialdanud.

Eriti on Pentagoni arvates „pakutul üle" kui väidetakse, et N. Liit võivat 1980 aastal opereerida juba oma surmakiirtelvaga.

Üks on siiski selge: 1972. a. tehti SALT-kokkulepe strateegiliste relvade piiramiseks, millega suurriigid lubasid jätta kasutusele võtmata just selliseid raketitõrjesüsteeme mis võiks purustada praeguse üksteise „terrori tasakaalu". Praegu aga plaanitsetakse uusi relvi mõlema suurriigi uurimislaboratooriumeis.

Lugeja kirjutab:

Lähenevaid tähtsaid tähtpäevi

Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli 60-nes aastapäev on lähenemas.

Ja veel tähtsam — Tartu Ülikooli 350-nda aastapäevani on vaid natuke üle kahe aasta. Kaks aastat on väga lühike aeg, et eeltöid teha selle päeva väärikaks märkimiseks.

Väiksemad keskused — nagu Vancouver — loodavad, et sellistе tähtpäevade märkimisaktsioon saaks alguse ja ideid suuremaist keskusist, kus on rohkem eesti teadlasi ja ülikoolide õppejõude.

Näiteks võiks tuua, et läti akadeemilised ringkonnad valmistuvad ette Riia ülikooli 60-nda aastapäeva märkimiseks teaduslike konverentsidega mitmete Läänemaailma ülikoolide juures. Vancouveris on teaduslik konverents korraldamisel 9.—10. augustini. Ettekandeid on kutsutud pidama ka teistest rahvustest teadlasi. Konverents toimub Briti Kolumbia Ülikoolis.

TOIVO LAANEMÄE

Tugev opositsioon demokraatlikus parteis Carterile

WASHINGTON — President Carteri energia ja eelarvepoliitika on saanud viimasel ajal Kongressis pidevate tagasilöökide osaliseks ning nüüd on Carteri demokraatliku partei ridades tekkinud liikumine, mis taotleb Carteri üle parda heitmist. Viis Kongressi liiget alustasid avalikku mässu Carteri juhtimise vastu kui nad deklareerisid, et demokraatlik partei peaks hoolitsema selle eest, et Carter ei kandideeriks enam demokraatliku partei kandidaadina Ühendriikide presidendi kohale järgmistel presidendivalimistel.

CHARTER LEND
Läänеranniku Suvepäevadele
245.—
Majutamise informatsioon
KIWI TRAVEL
Toronto Eesti Maja, tel. 466-4813

Kommentaarid

Vahest juhtub lugusid, mis panevad tõsiselt mõtlema. Nagu näiteks need Kanada tööstuste kuulutused, mis ilmusid Inglismaa lehtedes, taotledes õppinud tööliste otsimist ja nende Kanadasse toomist. Nende kuulutuste kaudu otsis üks Kanada autotööstus Inglismaalt torupanejaid, elektrikuid, masinate parandajaid ning peenmehaanikuid. Kogu see vahejuhtum tundus pentsikuna kui võtta arvesse, et Kanadas kurdetakse ja halisetakse suure tööpuuduse üle ja statistilised arvud teavad kinnitada, et siin on ligemale miljon inimest, kelledel ei ole töökohti ja kes peavad elama töötaoleku kindlustuse või sotsiaalhoolekande summade arvel.

Seda lugu valgustab meile lähemalt üks Torontos tegutsev eesti ettevõtja, kes kannatab pidevalt oskustööliste puuduse all. See tööstur räägib, et tal puudub sageli õppinud töölisi masinatel töötamiseks. Üsna tihti käivad mehed ja naised tema juures tööd otsimas kuid nad ei ole huvitatud pakutud tööst vaid tahavad oma paberitele ainult tööstuse templit ja tõendit, et nad on käinud tööd otsimas. Selle tõendiga lähevad nad jälle sotsiaalabi saama ning elavad ilma tööta lõbusat elu edasi.

Tööliste palkamisega ja nende tööle rakendamisega juhtub sageli ka teisi probleeme. Nii palkas sama tööstur ühe musta mehe, kes ütles, et ta tunneb hästi tööstuses kasutada olevaid masinaid ja oskab nendel töötada. Mehe tööle rakendamisel aga selgus, et tal pole masinatest ega töö iseloomust aimugi. Ta vallandati, kuid varsti pärast seda helistati tööturile ühest ametiasutusest ja pärit, miks ta musta mehe vallandas. Eriti tunti huvi, kas siin pole tegemist rassiliste põhjustega ja diskrimineerimisega nahavärvuse alusel. „Mul läks kops üle maksa", kinnitas tööstur. „Ma ütlesin neile, et andku mulle valged, mustad, punased või pruunid mehed või naised, kuid peaasi on, et nad oskaksid masinaid käsitada ja töötada." Selle energilise jutu peale pandi toru ära ja tööstur jäeti rahule.

Kogu selle juures jääb selgusetuks ja mõistmatuks, mida teevad Kanadas rajatud tööjõu keskused ning mida õpetatakse igasugustel kursustel ja kutsekoolides kui Kanada peab välismaalt hakkama otsima õppinud töölisi. Siin on midagi tõsiselt viltu läinud. Tundub, et noortele inimestele ei tuleks mitte õpetada ainult ameteid ja oskusi vaid ka töömoraali ja kohustusi iseenda ja ühiskonna vastu.

*

Vanad kogenud sõjamehed jälgivad huviga ja teatud määral ka suure pingega kui kaua suudavad mõned rikkad lääneriigid opereerida oma palgasõduritest koosneva sõjaväega. Eeskätt on siin suurimaks huviobjektiks Ühendriigid, kes seni on kannud maailma sõjaliselt tugevama riigi pitsatit ning kellel on täita suured ülesanded ja kohustused läänemaailma kaitsmisel ning agressiivse kommunistliku N. Liidu pidurdamisel.

Faktid kõnelevad, et sundusliku sõjaväeteenistuse kaotamine ning selle asemel palgasõdurite rakendamine Ühendriikides ei ole täitnud kaugeltki neid lootusi, mida hellitasid selle mooduse propageerijad. Palgasõdurite intelligentsi tase on langenud pidevalt ning maaväe kontingente ei suudeta enam täita, kuna sõduriamet ei ole Ühendriikides eriti populaarne. Lisaks kõigele muule ähvardab Ühendriikide palgalist sõjaväge veel uus oht — mustade osatähtsuse pidev suurenemine sõjaväes. Kun valged ei ole sõjaväeteenistusest eriti huvitatud, siis on mustade arv maaväes pidevalt kasvanud ja praegu ei ole mustade ja valgete sõdurite arv maaväes üldse enam tasakaalus võrreldes Ühendriikide rahvastiku koosseisuga. Ohvitserkonnale on eriliseks probleemiks ka distsipliini langus sõjaväes, samuti uimastusainete laialdane tarvitamine, mille piiramiseks puuduvad nähtavasti abinõud.

Kuna sõjaväeteenistus ei ole Ühendriikides meeste hulgas eriti

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

2. ja 3. juunil dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

9. ja 10. juunil dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

Kivitile saksa medal

Läänesaksa Baden-Württembergi liiduosariik annetas väljapaistvate saavutuste eest kunsti alal 91-aastasele eesti kunstnikule Richard Kivitile teenetemedali, mille talle Stuttgardi lähedal asuvas ajaloolises Ludwigsburgi lossis isiklikult üle andis osariigi peaminister Lothar Späth.

Eestist oli pärit veel teine teenetemedali saaja — end. Anseküla koguduse õpetaja Adolf Greinert, kes vääristati kiriklike, sotsiaalsete ja kommunaalpoliitiliste teenete eest.

(EPL/KK)

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ILMAR HEINSOO INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

populaarne, siis on hakatud ka naisi kõikide väeliikide koosseisu värbama. Kuid ka siin on viimasel ajal märgata tagasilööke, kuna naiste kontingente ei ole suudetud täita maaväes, mereväe dessantüksustes (marine) ja lennuväes. Kõige raskem on olukord maaväes, kus 1979. majandusaasta esimesel poolel on suudetud rekruteerida ainult 72 protsenti ettenähtud kontingendist. Carteri administratsioon on otsustanud naiste sõjaväkke tõmbamiseks alandada kandideerijate miinimum vaimset standardit ja viia naiste arv Ühendriikide relvastatud jõudude koosseisus praeguselt 117.000 naissõjaväelaselt 1984. aastaks 208.000-le.

Kogemused näitavad, et selline suur riik, nagu seda on Ameerika Ühendriigid, ei saa praeguses komplitseeritud ja segipaisatud maailmas asju ajada palgasõduritega ja peab selleks leidma teisi mooduseid ja menetlusviise. See probleem on juba mitmel puhul üles kerkinud ka Kongressi liikmete ridades, kus on tõstatatud küsimus sundsõjaväeteenistuse uuesti maksma panemiseks. Sealjuures tuleb aga arvestada, et Ühendriikide noorus on vahepealsetel aastatel juba ära harjunud mugava minnalaskmise elustiiliga, kus tal pole oma riigi ja rahva huvides vaja kanda mingisuguseid kohustusi. Washingtonis on toimunud isegi juba noorte demonstratsioone, mis on mõeldud ja kavandatud sundsõjaväeteenistuse uuesti rakendamise vastu võitlemiseks.

Liigse vabaduse andmine on siin ilmselt oma kahjustava töö teinud ja kord lubatud suuri järelandmisi on nüüd hiljem raske annuleerida ning hakata noortelt uuesti nõudma riigikaitseliste kohustuste täitmist.

- AMI

16. mail toimus Ukraina Kultuurimajas Torontos Ontario Etnilise Pressiühingu vastuvõtt Ontario valitsusele, millest peale kahe ministri kõik osa võtsid. Pildil lauluansambli liikmed, kes tõid peaminister W. Davisele kimbu roose, millest ta kahele vallalisele ministrile kummalegi ühe andis. Pildil peaminister W. Davis roosidega, paremal tervishoiuminister D. Timbrell.

Foto: Vaba Eestlane

38 lõpetasid Torontos eesti täienduskooli

Kooli lõpetanute üldarv 1155

Möödunud esmaspäeva õhtul kogunes T.E. Täienduskooli arvukas pere koos oma vanematega viimast korda käesolevat kooliaastat lõpetama. Eesti Maja suures saalis olid noored ja vanemad koos, et aktusega saata järjekordselt ellu kooli 27. lend, kuhu kuulus 38 lõpetajat tõstes kooli lõpetanute arvu 1155-le.

Aktus algas kooli lipu sisse toomisega, mille järel lauldi kooli lipulaulu. Koolijuhataja H. Ründva pidas avakõne. Ta meenutas möödunud laupäeval olnud laulupäeva, millest ka noored osa võtsid lastekooris laulmisega. Aga ka neile lauldi seal „Meil ajaratas ringi käib…" Lahkumine teeb kurvaks, kuni jälle ükskord kohtutakse, nii ka algkooli lõpetamisel. Ta soovis kõigile head suvepuhkust ja kõike head.

Oma soravas vestlusstiilis rääkis ta loo noorest laisast poisist, kes hakkas peale hurjutamist oma elu ja tuleviku üle mõtlema ja temast sai väga tubli mees, kes kohusetundlikult pidas korras oma talu ja täitis kohustused oma ühiskonna vastu.

Ka eesti koolis käies on vaja samasugust mõtet leida, seda tuleb suvepuhkusel mõelda, mis kohustused noortel on eesti rahva vastu.

Ta ütles lastele, et nad on oma töö hästi teinud, ainult mõnel üksikul on vähe koolile „võlgu" jäänud.

Pöördudes lõpetajate poolt ta ütles, et eesti kooli lõpetamisega on nad midagi saavutanud, mis neile hiljem elus rõõmu toob. Kuid lõpetamise puhul on vanemad neile uhked ja kogu eesti rahvas tunneb neist rõõmu. Olete joonud eesti rahva sala-allikast. See on lukus ja selle võtit usaldatakse vaid vähestele. Eesti keel on see võti. „Hoidke seda ja pidage seda kalliks. Tulge sügisel eesti täienduskeskkooli, et saaksite eesti rahva sala-allikast uusi rikkusi.

Keskkooli pääsemisel on võtmeks täna kätteantud algkooli lõputunnistus," kõneles ta noortele.

Järgnes lõpetajaile tunnistuste kätteandmine klassijuhatajate poolt kuna igale lõpetajale kinnitasid lilleõie rinda noorema klassi õpilased Ingi Loorand ja Anita Kivi. Kooli lõpetasid Leonhard Abe, Mark Holmberg, Kalli Hubel (kiitusega), Cindy Härm (kiit.), Mihkel Jürima (kiit.), Karin Jürman (kiit.), Monika Kask, Karl Konze (kiit.), Allan Kruuv (kiit.), Anne Käärid, Mart Laagus, Glen Leis, Toomas Loite, Kristi Lüdig (kiit.), Desiree Medri, Allan Meiusi, Allan Moks, Johan Moks, Maimu Nõmmik, Robert Paju, Toomas Palo, Paul Pede, Sarah Pihel (kiit.), Elina Pilvet (kiit.), Selina Reimann (kiit.), Robert Roosipuu, Ellen Ruberg, Ronnie Saarna, Kristina Sermat (kiit.), Peeter Sommer, Eric Spirka, Martin Sõmermaa, Leo Säägi, Tomas Säägi, Glifford Süld, Erik Tallmeister, Marika Tamm (kiit.), ja Lisa Vähi (kiit.).

Klassijuhataja H. Leivat kõneles lõpetajaile, öeldes, et inimene kannab oma noorpõlve kaasas kogu eluaeg, kõik nooruselamused jäävad püsima. Eesti kool on püsivalt suutnud suunata oma noori selles suunas, et neist saaks eeskujulikud ja aktiivsed eestlased edasi töötamaks eesti organisatsioonide ja koguduste töös eesti emakeeles ja traditsioonide kohaselt. Meie ühiskond jälgib huvi ja armastusega noorte saavutusi, sest kes võiksid vanemaile olla kallimad, kui nende elu jätkajad. On kahju, et on noori, kes jäävad eemale eesti ühiskondlikust elust. „Töökus ja püsivus on eesti rahva iseloomujooned, süvendagem neid üllaid väärtusi, nagu peame süvendama kohusetunnet.

Peame tunnustama noorte saavutusi, neid tituleerima tugevaiks eestluse taladeks.

Andke oma käsi tulevastele põlvedele, see side ei tohi katkeda. Teie vanemad on palju väsimatult teinud teie kooli toomisel, nüüd on teie kord olla eestlased. Jääge kindlaiks ja tugevaiks eestluse edasiviijaiks," lõpetas ta.

Lõpetajate poolt kõneles Karin Jürman, avaldades tänu õpetajaile pikaajalise töö eest, mistõttu nad teavad kuidas paremini kirjutada eesti keelt. Aga ta avaldas tänu ka vanemaile, kes neid pidevalt on kooli toonud. Eriti tänas ta koolijuhatajat kes alati on mõistnud humoorikalt lastele läheneda oma kõnedes. Lõpuks ta lubas, et nad püüavad olla tublid eestlased ja minna edasi eesti täienduskeskkooli.

Lõpusõna ja kokkuvõtte möödunud aastasest koolitööst tegi koolikomitee esimees H. Lupp. Ta ütles, et õppetagajärgede poolest oli aasta eriti hea; kõik viiakse üle järgmisse klassi.

See oli väga tubli 27-es lend, kus 38-st lõpetasid kiitusega 13.

Ta vaatles algkooli liitumist Toronto linna haridusosakonna vanemailt päritud keelte õpetamise programmiga (Heritage Language Program), mis ei ole palju puudutanud õpilasi, kuna töö toimub põhiliselt endistel alustel. Küll on see olnud oluline lastevanemaile, kuna selle programmi kaudu on avanenud soodsamad võimalused kooli majanduse korraldamiseks, nii on järgmisel õppeaastal võimalik kooli poolt anda lastele kasutamiseks tasuta õpikuid. Ontario haridusministeeriumi toetus sellele programmile on kindlustatud peaministrilt saadud kirja põhjal. Haridusosakond on uurimas praegu õppetöö tagajärgi ja ka eesti kooli lastevanemail on palutud täita vastavad küsimuslehed tulemuste selgitamiseks. Kokkuvõttes ta ütles, et koostöö haridusosakonnaga on kulgenud väga sujuvalt vastastikuse arusaamise vaimus, kusjuures on selgunud, et eestlaste senine töö ja selle meetodid on saanud hea hinnangu.

Edasi H. Lupp tõstis esile möödunud õppeaasta üheks olulisemaks momendiks osavõttu laulupeost ja ta avaldas sellega seotud õpetajaile ja õpilasile ning lastevanemaile tänu.

Kuid ta avaldas tänu ka õpetajaile tehtud töö eest kooliaasta jooksul. Kõigile õpetajaile anti tänutäheks õpilaste poolt lillekimbud ja lastevanemad kviteerisid oma tänutunnet neile tugeva aplausiga.

Ta avaldas tänu veel T.E. Ühispangale lõpumärkide eest, Eesti Abistamiskomiteele kiitusega lõpetanuile raamatute kinkimise eest, kuna igale lõpetajale anti koolikomitee poolt Ilme Ivandi „Pargi". Lõpuks ta viitas sügisel eesolevale kooli 30-ndale juubelile ja soovis kõigile kosutavat suvevaheaega, misjärgi mõtted suunati sellele maale, kust me kõik põlveneme ja aktus lõpetati Eesti hümniga.

Möödunud aastal oli koolis klassikomplekte 13 ja õppejõude kiimme: koolijuhataja Henn Ründva, õpetajad Lydia Aruvald, Virve Gering, Endla Komi, Elfriede Kuusk, Hella Leivat, Ludvig Luide, Ene Lüdig, Leida Marley, Helgi Nippak ja Anne Saks.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind 25. mail $8.56
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

GM RK REIN KOPPEL
CHEVROLET-OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO ONT M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Hambaarstid
DR. MARET TRUUVERT
DR. PIRET TRUUVERT
DR. ARJA-LIISA PELTONIEMI
teatavad, et nende praktikaga on ühinenud
DR. ANNE TÕNISSON ja
DR. NORMAN FALK
Vastuvõtt kokkuleppel.
2259 BLOOR STREET WEST, TORONTO
(1 blokk Runnymede'st läände)
766-1391, 766-5623

Mitmekultuuri pidustused Ottawas

Toronto „Karavani" eeskujul toimuvad Ottawas rahvusgruppide pidustused 31. maist kuni 3. juunini Ottawa Folk Arts Councili korraldusel, millest ka eestlased osa võtavad. Kava üldkorraldajaks on D. Taada, majandajaks Raoul Merits, tehniliseks juhataajaks Tõnis Kasvand. dekoraatoriks Karp Seeman, toidud Ilse Meere, joogid Leo Vainola, informatsioon Krista ja Toomas Evert.

Kunsti ja käsitööde näituse ja müügi korraldajaks on Toronto Eesti Abistamiskomitee ja Eesti Kunstide keskus.

Näitusel esitatakse Peeter Sepa ajakohaseid uusi karikatuure, E. Rubergi akvarelle ja K. Seemani kunstiteoseid. Eriosana on valik kanada-eesti eksliibriseid Emil Eerme kogust ning keraamikat mitmelt kunstnikult.

Kavalises osas esinevad Montrealist pr. Pauli võimlemiskooli õpilased, Toronto rahvatantsijad, ja Montreali eesti koorid.

Pidustused toimuvad Landsdowne Park'i hooneis. Neljapäeval toimub avamine ja õhtul ball, reedel kl. 6 õhtul on paviljonide avamine ja „International Bistro". Kahel päeva toimuvad pidevad erirahvuste esinemised, millest võtavad osa üle 25 erirahvuse.

Lisainformatsiooniks pöörduda pr. D. Taada poole telef. 1-613-722-7258 või 2080 Black Friars Rd. Ottawa, K2A 3K5.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ ..." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

Nr. 41

RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS IGAVIKKU MINU ARMAS ELUKAASLANE

ALFONS PAJUSTE

Sündinud 28. oktoobril 1907 Ruilas
Surnud 28. mail 1979 Newmarketis

Mälestab sügavas kurbuses

ABIKAASA

Sinu tahtmine sündigu . . .

Kirstupanek reedel, 1. juunil kell 7 õ. Peetri kirikus.
Ärasaatmine samast laup., 2. juunil kell 9 homm. York kalmistule.

ARMAST

ALFONS PAJUSTE't

leinavad

ASTRID KAIGAS
LINDA KRUUS
AUGUST REESALU abikaasaga

ASUTAJAT JA ESIMEEST

ALFONS PAJUSTE't

mälestab leinas

EESTI MAJANDUSKLUBI KANADAS

KLUBI ESIMEEST JA SÕPRA

ALF PAJUSTE't

leinavad

ILMAR ja ENE-LIIS MARTENS

ARMAST NAABRIT JA SÕPRA

ALFONS PAJUSTE't

leinavad

MEERI ja LEMBIT JÄNES

ARMAST SÕPRA

ALFONS PAJUSTE't

mälestavad leinas

THU ja ERVIN HOPP

ARMAST SÕPRA

ALFONS PAJUSTE't

leinab

HUGO LATER perekonnaga

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

ALFONS PAJUSTE't

mälestab sügavas kurbuses

WALTER KOPPEL abikaasaga

UNUSTAMATA PEREKONNASÕPRA

ALFONS PAJUSTE't

mälestavad vaikses leinas

HELMI ja WILLEM NOOLANDI

LAHKUNUD HEAD SÕPRA

ALFONS PAJUSTE't

leinavad

HEINO KASAK perekonnaga
JUHAN KÜNNAPUU abikaasaga

ARMAST SUGULAST

OTTO PURRE't

surnud Uus-Meremaal, Oaklandis

mälestavad

A. SEPA abikaasaga
R. SEPA abikaasaga
ENDEL ARUJA abikaasaga

OMA ARMAST VILISTLAST

dr. ARTUR LEPP'a

sünd. 19. detsembril 1900
surn. 6. mail 1979 Stokholmis

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA

OMA ARMAST VILISTLAST, JUR.

HERMANN TUBERG'i

sünd. 3. jaanuaril 1904
surn. 2. aprillil 1979

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Alfons Pajuste suri

Torontos suri 28. mail raske haiguse tulemusena 71-aastaselt eesti majandustegelaste ringkonnas hästituntud tööstur Alfons Pajuste. Kadunu oli pärast Rootsist naasmist Torontos plastitööstuse omanik, kuid müüs selle mõned aastad tagasi ning pühendas oma vaba aja Eesti Majandusklubi Kanadas tegevuse organiseerimisele, olles selle organisatsiooni kauaaegne esimees. Lähematest omaksetest jäi Alfons Pajustet leinama abikaasa.

E. Roos suri Tallinnas

Tallinnas suri 28. apr. keeleteadlane Eduard Roos 76 a. v., kes oli hästituntud tegelaseks Tartus. Kuuldavasti tuli tal läbi teha okupatsiooni ajal ka tutvumine Vene orjalaagrite ja vanglatega. Teadusalast tegevust alustas E. Roos juba 1922 keeletedusliku bibliograafia toimetajana, kus töötas Eesti vabaduse ajal kuni 1938. Emakeele Seltsi liikmena oli ta keeleliseks eksperdiks nimede eestistamise ajal. Vene okupatsiooni ajal, viimasel aastakümnel, töötas ta G. Suitsu varasema loominguperioodi uurimisel. Akadeemiliselt kuulus kadunu EÜS vilistlasperre.

Mary Pickford suri

LOS ANGELES — Kalifornias, Santa Monicas, suri 84-aastaselt kuulus tummfilmi staar Mary Pickford, kes oli sündinud Torontos, kuid siirdus siit 14-aastaselt Ameerika Ühendriikidesse. Mary Pickford ei olnud mitte ainult populaarne näitleja vaid ka tugeva ärilise vaistuga naine, kes teenis miljoneid dollareid ja oskas neid rakendada tulutoovatesse ettevõtetesse.

Aarne Viisimaa laulis Vana Andrese kirikus

Torontos Vana Andrese kirikus toimus pühapäeval, 27. mail pihipüha, kus külalisena esines Rootsist kohale saabunud tuntud tenor Aarne Viisimaa, kes väärikalt ja nauditavalt esitas kolm laulu. Aarne Viisimaa kandis ette Einar Eklöf'i „Kiituse laulu", Salme Purre „Ma näen" ja Antonin Dvoraki „Laulgem Jehoovale uut laulu". Orelil saatis dr. R. Toi.

Connecticuti Eesti kogudusel 578 liiget

EELK Connecticuti Koguduse täiskogu koosolek 22. aprillil Manchesteri Siioni kiriku saalis võis konstateerida, et noorema generatsiooni juhtimine koguduses väärib igati kiitust Vanem tegelaskond enam kui 20-aastase töö järele on tagasi tõmbunud.

Õpetaja V. Kangro kirikliku tegevuse aruande kohaselt on koguduse hingekirjas 578 isikut, nende hulgas 220 maksukohustuslist, kelledest olid tasunud liikmemaksu 187. Aruandeaastal ristiti 2 last, leeritati 8 noort ja maeti 5 kaasmaalast.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ARMAST SÕPRA

MILJA MERE't

mälestavad

ISAK KAIN
JOOSEP LILLHEIN perekonnaga

SURMA LÄBI LAHKUNUD KAUATUNTUD TUTTAVAT

MILJA MERE't

mälestavad kurbuses

OLGA MEISTERMANN
LEO NIIHOLM perekonnaga

ARMAST KAASVILISTLAST

MARTA van der BELLEN'it

mälestavad sõbrad Ottawas

EESTI NAISÜLIÕPILASTE SELTSIST

UNUSTAMATA HEA SÕBER

OTT PURRE

suri 27. mail 1979 Uus-Meremaal

Mälestab leinas

E. KUUSKNE abikaasaga

4812 YONGE STREET (Sheppardi lähedal) 221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Protest N. Liidu kodakondsuse vastu

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas hoiatus Kanada eestlastele

Nagu laiemalt on teatavaks saanud, pannakse Nõukogude Liidus 1. juulist alates maksma uus kodakondsuse seadus, mis puudutab ka eestlasi vabas maailmas. Teatavasti on Nõukogude võimud kogu aeg väitnud, et nad loevad praegustest Nõukogude Liidu piiridest lahkunuid edasi Nõukogude Liidu kodanikeks. Nüüd on 1. juulist kehtima hakkava uue kodakondsuse seadusega Nõukogude kodakondsusse kuulumist veelgi täpsustatud ja selle järgi loetakse Nõukogude kodanikeks mitte üksnes Nõukogude Liidu aladelt lahkunuid, vaid ka nende lapsi.

Kuna uue seaduse eeskirjad on Kanadasse asunud pagulaste juures tekitanud teatud ärevust, on kohalik Vene saatkond püüdnud seletada, et seaduse eeskirjad ei olevat niisugused, nagu need on ajakirjanduses avaldatud. See on vale. Okupeeritud Eestis ilmuvas „Rahva Hääles" nr. 277, 2. detsembrist 1978. a. on avaldatud NSV Liidu kodakondsuse seadus ja Nõukogude ülemnõukogu otsus seaduse kehtima hakkamiseks 1. juulist 1979.

Selle seaduse järgi loetakse Nõukogude kodanikeks nii Nõukogude Liidust lahkunud kui ka nende lapsed.

Seaduse par. 3 ütleb, et NSV Liidu kodanikeks on isikud, kes olid NSV kodakondsuses käesoleva seaduse jõustumise päeval, s.o. endise seaduse alusel. Par. 5 järgi „NVS Liidu kodaniku elamine välismaal ei too iseendast kaasa NSV Liidu kodakondsuse kaotamist" ja par. 8 ütleb, et „isikut, kes on NSV Liidu kodanik, et tunnistata välisriigi kodakondsusesse kuuluvaks".

Laste kodakondsuse kohta ütleb seaduse par. 11: „Laps, kelle mõlemad vanemad tema sünni hetkel olid NSV Liidu kodakondsuses, on NSV Liidu kodanik sellest sõltumata, kas ta on sündinud NSV Liidu territooriumil või väljaspool NSV Liitu".

Toodud Nõukogude Liidu kodakondsuse seaduse sätted näitavad, et Nõukogude võimud võivad, kui nad tahavad seda seadust pagulaste suhtes rakendada, tekitada pagulastele raskusi, kui nad oma okupeeritud kodumaad külastavad.

Seepärast peab Eestlaste Kesknõukogu Kanadas oma kohuseks kaasmaalasi hoiatada, et nad oleksid teadlikud Nõukogude kodakondsuse seaduse ohtlikkusest. Olles astunud asukohamaa kodakondsusesse, on meil Kanadas siinse riigivõimu kaitse. Kuid Kanada ei saa anda mingit reaalset kaitset, kui praeguse Nõukogude Liidu alalt põgenenud isik oma okupeeritud kodumaad külastab. Eesti annekteerimine Nõukogude Liitu toimus seadusevastaselt ja vägivaldselt. Meie protesteerime Nõukogude Liidu seaduse vastu, millega meid tahetakse Nõukogude kodakondsuse alla arvata. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas on Kanada võimude juures astunud samme, et Kanada omalt poolt ametlikult deklareeriks, et ta ei tunnista Vene kodakondsuse seaduse kehtivust Kanada kodanike kohta.

Samal ajal palub Eestlaste Kesknõukogu Kanadas kaasmaalasi pidada silmas antud olukorda, eriti kui kellegil on kavatsus külastada okupeeritud kodumaad. Sel puhul ei saa juhul, kui Nõukogude võimud tekitavad komplikatsioone, arvestada Kanada reaalse kaitsega. Ja kui Nõukogud oma seadust tahavad rangelt rakendada, võidakse näit. noormehi, keda nad loevad oma kodanikeks, panna Vene sõjaväeteenistusse või küllastajate kohta rakendada muid Nõukogude seadusi.

Okupeeritud Eesti külastamine on Nõukogude kodakondsuse seaduse tagajärjel seotud riskiga, millest külastaja peab teadlik olema.

Vene kommunistliku rezhiimi eest põgenenud eestlastena tõrjume kategooriliselt tagasi Nõukogude okupatsioonivõimu taotluse meid arvata Nõukogude kodanikeks. Asudes vabas Kanadas arvestame seejuures Kanada riigivõimu kaitsega ja loodame, et Kanada valitsus kodakondsuse küsimuses oma kindla seisukoha avaldab.

EESTLASTE
KESKNÕUKOGU
KANADAS

Ontario ootab turiste

Turism annab provintsile 5 miljardit dollarit aastas sissetulekut

Ontario tööstuse- ja turismiminister Larry Grossman kuulutas käesoleval nädalal välja Ontario valitsuse programmi turismi edutamiseks provintsis. Programm toimub hüüdlause all „We treat you royally" ning selle eesmärgiks on Ontario elanikkonnale selgitada kuivõrd oluline on turism Ontario provintsi majanduselule ning et kaugemalt tulnud külaliste vastu võtmiseks ning nende heaolu kindlustamiseks peaks iga Ontario elanik andma oma panuse. Minister Grossman tegi programmi väljakuulutamise teatavaks kä möödunud esmaspäeval Ontario etnilistele ajalehtede toimetajatele Ontario Place'is toimunud vastuvõtul.

Minister Grossman mainis oma sõnavõtus, et omavalitsused ja kohalikud organisatsioonid andsid möödunud aastal väga tugeva toetuse ministeeriumi turismi edutamise programmile ning samasugust suhtumist loodetakse ka käesoleval aastal.

Soe suhtumine turismi ja selle edutamine on provintsile väga olulised kuna 12 protsenti provintsi tööjõust on rakendatud turismi teenistusesse ning turismist saadud sissetulekud ulatuvad 5 miljardi dollarile aastas, millega turism on autotööstuse järele provintsi suuruselt teiseks tuluallikaks.

Arvestades turismi tähtsust, on ministeerium laiendanud oma programmi, pannes eriti suurt rõhku rahavahetamise võimaluste organiseerimisele suuremates piiripunktides. Samuti on levitatud väljaspool Ontariot elavatele turistidele broshüüri, milles kinnitatakse, et külalistel on võimalik osta teatud artikleid ilma müügimaksu tasumata. Ühtlasi on pandud erilist rõhku vastava ettevalmistuse saanud personali soetamisele, milleks on korraldatud 73 seminari, kust on väljunud 1900 lõpetajat.

Programmi raamides kavatsetakse 12 kuu jooksul anda turismi alal ettevalmistust 25.000 isikule.

Minister Grossman tänas lõpuks etnilist ajakirjandust, kes möödunud aastal andis oma panuse turismi propageerimiseks Ontarios.

200 rahvatantsijat Seedriorul

Suvihari 1979 30. juunil

Laupäeval, 30. juunil Seedriorul peetava Suvihari 1979 programmis domineerib rahvatants. Ülemaailmse Eesti Rahvatantsu Juhtide Koondise organiseerimisel saabub USA-st ja Kanadast Seedriorule 200-liikmeline noorte rahvatantsijate pere, et Toomas Metsala ja Härnald Toomsalu juhtimisel pakkuda oma parima õhtuses lavastuses Seedrioru avaras vabaõhuteatris.

„Jaanikule", rahvakunsti põimik, reedab oma nimega uudishimulisele, mida sellest suurlavastusest sisult ja vormilt võime oodata. See Põhja-Ameerika mandril laialipillutuses rahvatantsu harrastava 200 noore kokkutoomine ühiseks suuresinemiseks Seedriorul, tõotades tuhandeile peolisile pakkuda erakordset elamust, tahab samaaegselt teenida ESTO-80 eesmärke.

Ettevalmistused „Jaanikule" lavale toomiseks on täies hoos.

Juhtide Koondisel on lahendada rida ulatuslike probleeme: programmi ettevalmistus, transport, majutamine, toitlustamine, ühisproovid Seedriorul ja muudki. Majutamise alal on soovitatud noortele skaudi/gaidi päevist koduseks saanud oma telkide kaasatoomine. Noorte suvekodu tared suudaksid peavarju pakkuda ainult veerandile tulijaist. Ühised peaproovid toimuksid laupäeval, kui kõik kohale jõudnud.

4. juunil, 20 aastat tagasi, avati ja õnnistati pidulikult sisse üldtuntud mälestusammas Seedriorul. Mälestussamba nii-öelda „üle-öö" saamislugu on omaette peatükk mitte ainult Seedrioru vaid kogu Põhja-Ameerika eestlaspere ajaloos.

Mälestussamba püstitamise otsus tehti sihtasutis Seedrioru aastaüldkoosolekul 15. veebruaril 1959.

Nädala pärast oli kujundatud Eesti Vabaduse Eest Langenute Mälestuse Jäädvustamise Peakomitee. Juba 1. märtsil 1959 langes kavandite võistlusel 11 sissetulnud kavandi hulgast peakomitee üksmeelne valik Vello Hubeli projektile, mille alusel V. Hubeli ja ins. Ilmar Kolsi koostöös kujunes võimas mälestussammas. Suvihari 1979 aktuse kavas meenutab seda ajaloolist sündmust omaaegne peakomitee esimees Valter Tera.

Kell 5 p.l. peetava kontsertaktuse kava on järgmine: Palvus — õpetaja Andres Taul. Aktusekõne — toimetaja Hannes Oja. Langenute mälestamise tseremoonia, kus võitlejate esindus asetab pärja ja Seedrioru noored lillekimbu mälestussambale. Sel korral asetab pärja ka Toronto Eesti Meeskoori esindus. Võidutuli, mida teist korda Seedriorul süütab aupeakonsul Ilmar Heinsoo. Aktus lõpeb vabaõhukontserdiga Toronto Eesti Meeskoorilt, juhatab Harry Toi.

Kesköö paiku, kohe pärast vabaõhuteatris esitatava „Jaanikule" lõppemist, toimub mälestussamba esisel 1965. aastast peale traditsiooniks saanud saade „Mõttelennul kodumaale . . .", kus esineb Ivar Rammo.

Sellega lõpeb peopäeva ametlik kava ja algab aeg isetegevuseks. Peahoone ja selle ümber kujundatud vabaõhukohviku külje all, orus asuval vabaõhu-tantsulaval mängib tantsuks Georg Iltali kapell.

Nii lõpetab Seedrioru oma 24. tegevusaasta ja astub juubeliaastasse #25. Suvihari 1980 peetakse 29. juunil 1980. a. ja selle programmis näeme järjekordselt teatrietendust vabaõhulaval. Ja Seedrioru elu ja mitmepalgeline tegevus, nii noorte suvekoduna kui ka rahvuskultuuri teenimisel, peab siis olema jäädvustatud juubeliraamatus „Seedrioru 1955—1980".

H.P.

Eesti lipu heiskamine „huligaansus"

Kodumaalt välja imbunud teate järele lehvis 24. veebruari hommikul Tartumaal Kõrveküla koolimajal sinimustvalge eesti rahvuslipp. Tartust kohalekutsutud miilitsamehed selgitasid lõpuks välja, et heiskajateks olid kolm naist, üks nendest kolme lapse ema. „Korrarikkujaid" karistati „huligaansusē" eest igaüht kahenädalase arestiga.

Eestis arvatakse, et naiste aktsioon oli ajendatud protestist kohaliku „Miina Härma" nimelise kolhoosi esimehe sigatsemiste vastu — mees olevat purjuspäi sõitnud inimesigi surnuks autoga, ilma et teda oleks selle eest karistatud, sest ta on kange parteitegelane.

TEADAANNE

Eesti Abistamiskomitee Kanadas

aasta peakoosolek

peetakse neljap., 14. juunil s.a. algusega kell 6.30 p.l. Toronto Eesti Majas, millest kõiki liikmeid palutakse osa võtta.

JUHATUS

EKN VABADUS-FONDI SEIS

LAEKUNUD $20.775
EELARVE $25.000
VEEL VAJA $ 4.225

Toetage meie vabadusvõitlust!

SAATKE OMA PANUS aadressil:

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

MORTGAGE'd
MÜÜA
$10.000.— kuni
$11.000.— suuruses
11½% kuni 11¾%
3. aastased, lahtised
TEL. 925-6912

LEILI TAMMISTE (Kornet) USA-st OTSIB OMA ÕDE
AINO KORNET'it
sündinud Tartumaal
Vähimagi teate eest tänulik!
Aadress: 238 East Ave., Batavia, N.Y. 14020 USA

LEERIPÄEVA PUHUL on äri avatud lillede väljaandmiseks pühapäeval, 3. juunil kell 8.30 e.l. — 11.00 p.l.
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. 466-1951 või 466-1502

Hea famous Pianos
Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ○ Tel. 363-1966

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vana nii linnas kui ka suvilates

Paljud eestlased majaomanikud ei tea,
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

KORTERID JA TOAD

2 MAGAMISTOAGA KONDOMIINIUM MÜÜA VÕI ÜÜRIDA
Tel. 445-9898 või 225-1098

Kuipalju maksab täpselt teie kodu
ALUMIINIUM-VOODERDISEGA katmine?
Küsige järele!
Garanteeritud eelarve tasuta
ALCAN autoriseeritud müüja poolt!
Kõik materjalid 20 a. garantiiga
Installatsioon ja töö 5 a. garantiiga
dp aluminum
288 DANFORTH AVE., TORONTO
M4K 1N7 ○ Tel. 465-3772
Metro License Nr. B 3186
See firma on Better Business Bureau of Toronto liige

1500 külalist rahvapeol

Torontos möödunud nädalavahetusel toimunud laulupidu oli kõigisse sisendanud kokkukuuluvustunde ja vaimustuse. Vastastikuse kohtumise võimaluse lähemal pinnal võimaldas Toronto Eesti Maja poolt korraldatud laulupeo rahvapidu North York Centennial Centre ruumis. Ligemale 1500 inimest võtsid osa sellest meeleolulisest sõpruspeost, kus eriti suur osa oli kaugemail külalistel.

Kavalises osas esitasid „Külapoisid " valiku oma rahvalikest lauludest ja Kai Kääridi tantsurühm ühe humoorika pesunaiste motiivilise tantsu. Selle koreograafia, kostüümid ja kujunduse oli teinud Kai Käärid, kes lisaks tantsis ise ka ühe lihtsameelse poisi osa. Teised tantsijad olid Ene Kirsipuu, Ene Lilleorg, Linda Karuks, Ava Kiilaspea, Vera Grayson, Anne Käärid ja David Smith. Ettekanne võeti suure aplausiga vastu.

Ülejäänud osas mängis „Kaja" orkester tantsumuusikat, käidi lauast lauda tuttavatega kohtumas ja tunti end tõsiselt ühise eesti perena, kes suurtest kaugustest olid kokku tulnud.

ESTO-80 toetus-summad laekuvad

STOKHOLM — Eestlased toetavad ESTO-80 läbiviimist võrdlemisi hästi, ütleb Harri Härm, Majandustoimkonna juht. Käesoleval aastal on meie sihiks 300 000 kr. (ca $75.000.—) kokku saada ja sellest on siiamaani juba 230 000 laekunud. Ülejäänud 70 000 krooni peaks ka olema võimalik kokku korjata.

ESTO-80 on juba varem saanud 17 000 krooni kommuunilt. Nüüd on uus toetustaotlus sisse antud 100 000 krooni ulatuses.

ESTO-80 büroo avati 1. mail Eesti Majas Stokholmis. Sissekäik on otse tänavalt.

Esialgu on Eesti Komitee ametnikud omavahel ära jaganud büroo lahtihoidmise. Varsti loodab majandustoimkond saada mõne arhiivitöötaja, kes võiks pidevalt büroos töötada.

Piletite müük läheb lahti pärast suve või parimal juhul suve lõpul:

— Ka niiviisi on meil võimalik saada kokku raha ettevalmistustööde läbiviimiseks, ütleb Harri Härm.

Töö läheb kogu aeg intensiivsemaks. Arvatavasti jagatakse majandustoimkond lähemal ajal nelja eri ossa: piletid, mälestusesemed, raamatupidamine ja PR.

VEETKE PUHKUS FLORIDAS

AQUA-MAR MOTELLIS

SOODSAD SUVEHINNAD

Motell asub kuulsa „INTRACOASTAL WATERWAY" ääres, ligidal äridele, ööklubidele. 1 plokk ookeanist.

Aadress: Aqua-Mar Motel, 555 N. Riverside Drive, Pompano Beach, Florida 33062, telefon (305) 943-8800

Omanikud OSS ja MAIRE RIISMA — Torontost

Kotkajärve skaudiradadel

KOTKAJÄRVE — Suvi on saabumas Kotkajärvele ja elu hakkab kihisema Muskoka kaljude ja järvedega palistatud metsades. Esialgul on küll kihistajateks peamiselt mustad kärbsed ja sääsed ning neid aplalt neelavad piiksuvad konnad. Kuid peagi langeb konnade peen-kõrge vilistamine madalaks krooksumiseks ning putukad peavad ruumi andma linnakärast saabuvaile suvitajaile. Nii on suvi tulnud eesti skautide laagrialadele juba 25 aastat ja tänavune on niisiis 26-es.

Mõtted uitavad tagasi veerandsada aastat tallatud skaudiradu Kotkajärvel. Palju on siin vahepeal muutunud: ehitatud, lagunenu, parandatud, uuesti ehitatud, laiendatud, muudetud jne. Vanaskautide pere Raudhabemed on olnud kaasas lahutamatult seotud Kotkajärve arenguga kõik need aastad, kuid eriti just need töörikkad algusaastad.

Sel kevadel pühitses Raudhabemete pere oma 25-ndat aastapäeva perekondliku koosviibimisega restoranis Old Mill, Etobicoke'is. Juubelipeo organiseerijaks oli noorperemees Piiroja. Tervitussõnad ligemale 30-lisele laudkonnale, kelle hulgas külalisena viibis Leegionäride peremees Ilmar Kaljurand abikaasaga, ütles peremees Paomees. Ajaloolise kokkuvõtte pere tööst ja tegevusest tegi kirjamees Pihlberg. Ta meenutas ka neid raudhabemeid, kes olid perest lahkunud — kes omal soovil, kes tähtede taha...

Koos pere juubeliaastapäevaga pidasid oma sünnipäeva kaks pereliiget: kala- ja jahiringi esimees Peep Aljas ning pere asutaja-liige ja kõva töömees Kotkajärve rajamisel, Arvo Kingissepp, kes pühitses koos perega oma 50-ndat sünnipäeva. Ning peremehe õnnitlussõnade ja lõbusa vestluse saatel mööduski hubane õhtu.

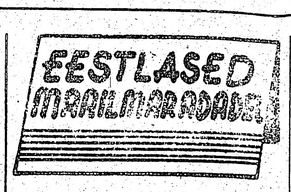

● Monika Kärner Tranåsi kooli õpilane Rootsis, korraldas hiljuti oma koolis Eestit tutvustava näituse. Sama kooli õpetaja Asplund ütleb kohaliku ajalehe teatel, et Monica töö on parim mis ta teab. Monica oli valinud oma ajaloo teema aineks ülevaate Eesti ajaloost. Teemaga tutvumisel tekkis tal näituse mõte, mis sai teoks Eesti Rahvusfondi kaasabil.

● Jaan Pennar ja Eeva Merike Kangro abiellusid 22. mail Münchenis. Poliitiliste teaduste doktor Jaan Pennar on Radio Liberty balti osakonna juhataja ja Eeva Merike Kangro, kirjanik Bernard Kangro tütar, töötab Radio Liberty eesti saadete toimetuses.

● Eskilstuna EELK koguduse nõukogu koosolek peeti Eesti Kodus. Kogudus pidas 1978. a. seitse jumalateenistust ja kolm perekonnaõhtut. Kogudusel oli aasta alguses 278 liiget, neist lahkus aasta jooksul surma läbi 5 ja elukoha muudatuse tõttu 4. Uusi liikmeid tuli juurde 3. Aasta lõpul oli koguduses 136 mees- ja 136 naisliiget. Majanduse poolel selgus, et liikmemaksudest on saadud 2.300 Rootsi krooni (ca 600 dollarit), lisaks on tehtud annetusi 2560 krooni ulatuses ja toetusi 1886 krooni. Koguduse suurimaks mureks on jumalateenistuste pidamiseks õpetaja saamine.

Toimetusele saadetud kirjandus

VARRAK nr. 4 — 1979. Uue numbriga jätkab Varrak oma tileminekut veelgi enam inglise keelele. Eestikeelseist artikleist on nimetada: H. Riga „Mis takistab venelasi veelgi vallutamast", „Dekaad tagasi — valimised Kanadas", V. Tuusa „UFO, UFO", A.E. Pensa „Sakala Partisanide Pataljon", E. Holkeri „Rahu tuli siiski", V. Obeti „Aegade lend", lugejakirjad ja toimetaja järelsõna.

Gustav Ränk, SEST ÜMMARGUSEST MAAILMAST. Läbielatu, nähtu ja kuuldu põhjal kirjapandud. Välis Eesti & EMP, Stokholm 1979. 255 lk.

BALTIMORE EESTI ORGANISATSIOONIDE BÜLLETÄÄN nr. 140 — 1979. Sisus: Truuta „Emadepäeva ema — Helmi Mäelo", T.E. „Siis kui „kiusatus" tuli Baltimore Eesti Majja . . .", jk „Lõbus laupäevaõhtu", „Lehekülg noortele", W.M. „Naiskoori ja laulumeeste ühine kevadpidu", lisaks rohkesti lühiteateid ja erileheküljel teade, et eeloleval suvel 2. ja 3. juunil toimub eestlastele ülemaailmselt tuntavas Hopkins Plaza väljakul Eesti Pidustus. Kavas on rahvamuusikat, rahvatantsu, moodsat naisvõimlemist ja mitmesugused näitused.

VAIGED PÕLLUD nr. 69 — 1979. Toronto Eesti Baptisti Koguduse Misjonitoimkonna väljaanne. Sisus M. Polasheki luuletus „Hea karjane", J. Sollermani „Viimaste päevade tõotus", E. Grimmi „Ärge kartke!", E. Sirotkini mälestused „Sihi poole", mitmeid lühemaid palasid, misjonikirju Lõuna-Aafrikast, Uus-Guineast, Oliofast, Argentiinast, Kaliforniast, Brasiiliast, Indiast, Jaapanist, Alma Nii luuletus „Ärka üles!" ja teateid.

Laulupeo sümfooniakontsert

East York Sümfooniaorkester on väiksema liikmeskonnaga orkester, juba pikama aja jooksul tuntuks saanud sümfoonilise muusika viljelejena Toronto idapoolses linnaosas Toronto tuntud muusikamehe Clifford Poole'i juhtimisel. Orkester oli nõus laulupeo sümfooniakontserdil ka eesti muusikat mängima dr. R. Toi taktikepi all, kuna orkestris mängisid kaasa viiuldajad Nora-Mall Kerson ja Reet Hendrikson, kontrabassil Viiu Varik. Õhtu jooksul toodi esile mitu rahvaviisiga seotud helitööd, mille vahel vokaalsel poolel noortekoor „Lootus" Rosemarie Lindau ja kammerkoor „Estonia" dr. R. Toi juhatusel ühinesid kahe laulu puhul ja viimases kantaadis koos orkestriga.

Eesti sümfooniamuusika on olnud vähem viljeletud ala: oma sümfooniaorkestri organiseerimine pole olnud võimalik. Seekordne võimalus sümfooniakontserdile, kus ainult eesti muusikat esitati, äratas suurt huvi ja tõi kokku tänuliku kuulajaskonna.

Esimesel poolel esitati M. Liidigi 1906. a. „Vanemuise" avapidustuseks loodud „Avamäng-fantaasia", kus helilooja on kahest muusikalisest motiivist ja eesti rahvaviisist arendanud ulatusliku-ma töö, kus värvirohkelt väljendus eesti sajandialgse rahva elutunnetus ja lootus.

Heino Elleri viieosaline „Muusikat keelpillidele" on samuti seotud rahvaviisiga ja koloriidilt eestiline. Viimaseks olid kaks C. Kreegi eesti rahvaviisi seadet orkestrile „Meil aiaäärne tänavas" ja „Oles mul heli", milliste tööde orkestreerimisel on Kreegil oma talupoeglik tüsedus ja üksikuile instrumentidele antud erivärvingud toonud esile rahvaviisidesse kätketud võlu.

Ometi jättis kontserdi esimene pool teatud melanhoolse ja monotoonse värvingu. Kava teine pool aga oli koostatud üha tõusva pingega kuni saavutas kulminatsiooni lõpp-palas. Kahest koorist moodustatud ühendkoor oli ligemale 40-liikmeline, hea ja noore häälematerjaliga, tuues suurepäraselt helisevana ja diktsioonipuhtana esile Kaljo Raidi „Olen mina väike mehikene" ja Tuudor Vettiku meeleolulise „Nokturni".

Johannes Talli „Meditatsioonis" oli solistiks Elisabeth Dolin, äsja Remeny auhinna võitnud Toronto tshellist, kes haruldaselt kandva ja kõlava tooniga tõi esile Talli meditatiivse ja kaasaegse vormiga helindi. Lisaks orkestrile oli kaastegev veel Inga Korjus orelil. K. Raidi „Variatsooone orkestrile" (moderato, finale) oli tehniliselt kontserdi nõudvaim pala oma vahelduvate segarütmidega ja variatsooonide taotlustega, mida orkester aga meeldiva kergusega lahendas.

Võimsaks lõpupuändiks oli R. Toi kantaat „Sina suudad". Kirjutatud A. Viirlaidi sõnadele 1968. a. ja Eesti Vabariigi 50. aastapäeva aktusel esiettekandel olnud. Kaastegevad olid bariton Avo Kittask, bass Andres Raudsepp, noortekoor „Lootus" ja kammerkoor „Estonia" ning sümfooniaorkester, vormides ühiselt selle rahvusliku sisuga helitöö pagulaskonna manifestatsiooniks, usku sisendavaks „sina suudad" käsusõnadeks. Selles kantaadis on R. Toi kasutanud traditsioonilisete võtete kõrval ka kaasaegsemaid koori rakendamise võtteid, rääkimist ja isegi karjumiseni ulatuvat dramaatikat, mis kasvas esile orkestri poolt loodud taustast. See võimas helitöö kahe heatasemelise koori, solistide ja orkestri esitusel teenis palju aplausi ning selle lõpuosa tuli kordamisele.

Esimene laulupeo üritus oli täitnud osavõtjad sooja tunnetega eesti sümfoonilise muusika vastu, tänu dr. R. Toi organiseerimisele ja väsimatule tegevusele selle ürituse teostamisel ja kandmisel.

B&V INSTALLERS

Installeerime ja parandame KÜTTESEADELDISI

Läti ettevõte ● Hel. õhtuti

V. IVANS 763-3374

R. BULOVS 638-5478

AINO KALLAS

Barbara von Tisenhusen

Üks jutt Liivimaalt

2.

Aga kui neitsiken Barbara oli seitseteist ajastaega vanaks saanud ja ka esimene kord Issanda Armulaual käinud, siis leidis tema kõrgestsündinud Tädi, kes oli ühtlasi ta eestkostja, et õige aeg oli kätte jõudnud näidata neitsikest ja selkombel temale kõlvulist ning seisusekohast abikaasat otsida Liivimaa noorte ritterite hulgast. Sest neitsikese vend, Rannu härra ritter Jürgen, kes niisama oli seaduse järgi tema eestkostja, ei kulutanud oma aega niisuguste asjade peale.

Seepärast laskis kõrgest soost emand Anna von Tödwen, kelle süda rippus kinni maapealses toreduses, nii et ta seda kummardas nagu paganad oma jumalaid, valmistada oma vennatütrele Barbarale riide, mida neli õmblustüdrukut kolm kuukeerdu õmblesid Rõngu lossis. Ja Anna von Tödweni soov oli, et kellelgi ei pea olema sellesarnast üikonda nagu tema vennatütrel. Nõnda sai seesinane riie kõne alla üle terve Liivimaa ja veel Leedu ja Pohla riigiski, sest ta oli üleni kuldniitidest kootud, nii et oleks võinud ta puhta ja selge kulla kaalu järgi müüa, nagu ta oli üleni kalliste helmestega tipitud kaelast kuni hõlmadest saadik. Ja veel käis selle ülikonna juurde mantel, mis oli seestpoolt ilvese nahast, kuid pealtpoolt purpuri kalevist, nirgi nahaga palistud ja kullaga käekott ning suured kullast kaelakeed ning vööketid, mis kaalusid ühtekokku kuuskümmend loodi.

Säärast toredust ep oldud veel nähtud isegi Liivimaal ei aadlikkude ega pürjelite hulgas, olgugi et nii Tallinna kui Tartu ja ka Rakvere naispooled oma patuse ihu kaitsmises ning ehtimises just kergesti järele ei anna. Nõnda oli ka palju seesuguseid, kes nii sala kui avalikult seda toredust pahaks panid ja nii noorele neitsile kõlbmatuks pidasid ning arvasid selle paremini sündivat abielunaisele. Ja hoiatasid tõsiselt, et see veel kahetsuse ning silmaveega lõpeb.

Aga neitsiken Barbara ep olnud ise küll selles toreduses süüdi, vaid tema auväärt Tädi, kelle soov see oli.

Siis võttis Rõngu proua Anna von Tödwen oma vennatütre Barbara enesega ühes Tallinna linna, kus pidid peetud saama kõrgest soost härra Egbert von Uexkulli ja kõrgest soost ning voorusliku fröölike Alleth von Risebiteri pulmad. Aga kutsed sellesse saaja oli saadetud ümber kogu maa kõigisse lossidesse ja mõisatesse juba veerand ajastaega varem, ning oli palgatud üks iseäraline sikertarius selle jaoks. Et ükski mõis Liivimaal ep oleks võinud mahutada enesesse nii suurt võõraste hulka, siis oli Tallinna linnas üüritud suur gildisaal, sest nii peigmees kui mõrsja olid suurest ning tähtsast soost.

Aga sestsinasest saajapidust ja teistest sellesarnastest, nagu neid sel jumalakartmatul ajal toime pandi Saatana ja tema valehingede meeleheaks, sest teie pärast on ots ja hukatus tulnud sellele maale."

Kummatigi on need pulmapeod olnud sellepoolest tähtsad, et nendel on neitsi Barbara õige järelandmatu iseloom ennast esimene kord näidanud, kõigile imestuseks ning paljudele meelepahaks.

Nõnda oli siis nendele pidudele kokku tulnud pärishärrasid ja rittereid kõigist Liivimaa nurkadest ühes perekondade ja kannupoiste ning palgaliste ja sulastega, nii et neid ühtekokku loeti mitusada hinge. Ja neile ei jätkunud ka ühe linna trummilööjatest, vaid olid neile pidu peale tellitud maavalitseja ja ka sõjaväe trummid ning kaugete linnade pillimehed.

Nii on nad siis pidu pidanud ja ratsutanud mitu korda suure saatkonnaga väljaspoole linna müürisid ja jälle tagasi ning kaks korda mööda gildisaalist, trummide põrinal ja mängu saatel, näidates nõnda oma toredust maailmale, vaatamiseks nii linna pürjelitele kui ka mitte-sakstele. Ja nende tükud on olnud üleni ilustud kuldkeede ja suletuttidega, nõnda et üks neist on üheksa koormat rukkeid maksma läinud. Ning siis on mitte-saksu jooksnud suurte hulkadena neid vaatama alevitest ja väljaspoolt müürisid, kus on nende elukohad, ja ka mõnigi auväärt pürjel ja hantlanger on jätnud pooleli oma töö, mõni oma kruusitegemise, mõni õllepruulimise või ka saunapidaja habemeajamise, et näha seda rongikäiku.

Nii on ka neitsi Barbara ja tema auväärt Tädi igakord olnud ühes teistega rongis, igaüks oma ratsuga.

Aga kui saajavõõrad nõnda end küllalt lihtrahvale olid näidanud, läksid nad gildisaali, kuhu neile olid pidulauad valmistud. Ei peetud seal söögipalvet ega lauldud tänulaulu, vaid kohe algas pressimine ja liigsöömine ning liigjoomine. Ei suuda keel kõnelda, kui mitu nuumhärga, siga, hane ja kapluuni, samuti kui metskitse ja lõhekala ses pidulauas on ära söödud. Nii on ka mitmed ritterid võistu õlut joonud puust kaussidest, mis olid nii suured, et neis äsjasündinud last oleks võinud pesta, ja nad ep ole järele jätnud, enne kui kõik laua alla langenud. Aga kuigi õlut oli nii palju, et gildisaali põrand lainetas, ja tantsu ajaks pidi heinu kuivatamiseks toodama, ometi on nad sellega oma alandlikkust üles näidanud, et veinisid ei joodud ega hõbelusikatega ei söödud.

Aga neitsi Barbara ümber on noored ritterid sumisenud otsekui mesilinnud mesilille ümber. Ja üks elatanud toomhärra ütles kõva häälega ja kõigi kuuldes nooremale:

„Seal on tore mesipuu, vii ta oma majanurka, — kui hakkab peret heitma, ehk jätkub minulegi."

Sellest sündis suur naerulagin ja kisategemine. Aga mina nägin, et Rannu proua Anna von Tödweni süda oli rõõmus kõigest tähelepanekust, mis tema vennatütre osaks langes.

Nii ratsutasid nad kord jälle rongis mööda linna, ja neitsi Barbara ühes nendega. Kui nad selle torni lähedale olid jõudnud, mida kutsutakse Kiek in de Kök, siis kostis minu kõrva, et üks naispool ütles maarahva keeli:

„Vaata toda kuldseelikuga, eks paista ta kui altariingel."

Siis vaatasin minagi taha ja nägin neitsi Barbarat ta kuldülikonnas, mis oli nii raske, et ta pidi nõrkema selle koorma all, ja tema mustad hiuksed olid kammitud meelekohtadel kõrgele ning kaetud kuldvõrguga.

Ja ta oli nii üpris kaunis vaadata, kui ta noorena ja priskena rongis ratsutas, et mu vana süda vabises, sest mina kartsin ta suurematu hinge õndsuse pärast, mis oli mulle kallim ta maapealsest õnnest.

Aga üks lombak mees tee ääres, kellel oli nahaparkija põll ees, ütles, ja ka seda kuulsin mina selgesti:

„Eks olegi see Paabeli hoor ise ilmutamise raamatust? Sellesinatse ülikonna kulla eest võiks ihukatet saada tuhandele viletsale."

Kui mina need sanad Barbarast kuulsin, siis jahmatasin mina, sest tema oli veel lapsukene minu silmis. Ja mina vaatasin taas väga nobedalt enese taha ja nägin, et temagi need sanad oli kuulnud, sest ta oli üpris kahvatu, ning veri ta noortelt põskedelt oli kadunud.

Ja kui me jälle gildisaali jõudsime, siis oli neitsi Barbara kohe teiste hulgast lahkunud ja otsekohe oma korteri põgenenud, suurtsugu neitsile hoopis kõlbmatul kombel. Ja veel samal õhtul oli ta ülepeakaela ja kellelegi teatamata alustanud teekonda Rõngu poole, ainult ühe sulase saatel, suureks imestuseks suurtsugu proua Anna von Tödwenile, kes ei teadnud, mis ta vennatütre meele nii äkki oli ümber pööranud.

Aga nii suuri asju on juhuslikud sanad korda saatnud, sest sellesinatse neitsi meel oli kui vesi kaevus, mille põhja ep ole mõõdetud.

Ning Tallinnas käigu järel on neitsi Barbara riputanud kappi oma kuldkoelise undruku ja öelnud proua Tädile:

„Sa võid müüa selle ülikonna kulla kaalu järgi, mu armuline Tädi, kui tahad, ja anda vaestele, aga mina ei pane seda enam oma selga!"

Siis vihastab Rõngu proua, ta Tädi, selle üle ja ütleb:

„Tänamatu laps, kas sa ei oska sellest lugu pidada, mis on sinu heaks tehtud?"

Ja Barbara ütleb:

„Ei ole õige, et olesin tänamatu! Kuid see kuldseelik on liiga raske minule, mu armuline Tädi!"

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3119
kodus 699-2395

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi
(mitte keretöid)
3322 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

Montreali Pensionäride Klubi hoogne ja mitmekülgne tegevus

MONTREAL (VE) — Võrreldes teiste suuremate eestlaste keskustega asutati pensionäride klubi Montrealis võrdlemisi hilja — alles 15. oktoobril 1978. Vaatamata oma lühikesele eale on klubi olnud väga aktiivne; tegevusehooaja lõppõhtu peeti reedel, 18. mail, saalitäie publiku osavõtul.

Koosviibimine algas ins. Feodor Kanger'i kõnega teemal „Energia kriis ja veejõud", milles kõneleja seletas energiavajaduse hulgast ning selle kadudest, samuti jõujaamade paindumatu tootmisrütmi kõhandamise vajadust vastavalt tarviduse suurele ööpäevasele võnkumisele.

Kõneleja märkis ka, et veejõujaamad on kõige suurema kasuteguriga, nõuavad enda eest vähest hoolitsemist, aga nende ehitamine on väga kallis ning võtab kaua aega.

Aatomi jõujaamade kohta leidis kõneleja, et vaatamata nende riisikole ning nende püstitamise vastaste emotsionaalsetele protesteerimistele on nad ikkagi kõige kindlamaiks jõuallikaiks ning saastamise suhtes on nad kõige puhtamad.

Kõnele järgnes koosviibimine kohvilauas, lahke perenaise Dagmar Muru korraldamisel. Kohvilauas klubi abiesimees Leonid Kallas andis lühikese ülevaate klubi tegevusest, mis on seisnud peamiselt reedeõhtustes koosviibimistes Jaani kiriku seltskondlikes ruumes. Õhtute sisustamiseks on peetud viis referaati, moodustatud õpperinge: üks ehisnaha töötlemiseks Endel Rubergi juhatusel, teine grupp peentikanduseks Ksenia Polleri juhatusel ning kolmas grupp prantsuskeele õppimiseks Ella Arusoo juhatusel. Uute ühislaulude õppimiseks on korraldatud kaks õhtut Eduard Leetma juhatusel. Peale selle kolm lauda bridzhihuvilisi jätkanud mängimist kuni õhtu hilistundideni.

Kolmel pühapäeval, pärast jumalateenistust, näidati kultuurfilme ja esitati referaate, millest osavõtnuid oli keskmiselt 60—70 kaasmaalast.

Klubil on praegu 143 liiget.

Järgnevalt klubi esimees Edgar Heinsoo tutvustas kohalviibivat föderaalvalitsuse tervishoiu ja hoolekande ministri esindajat Mrs. I.R. Davies'i, kelle kaasabil klubi on saanud riiklikku toetust $3793.— suuruses. Mrs. Davies, tänades tähelepanu eest, toonitas, et pensionäride isetegevus on nende enda määrata, milleks riik omalt poolt annab võimalusi läbiviimiseks.

Paari ühislaulu järele Eduard Leetma juhatusel kaunistas koosviibimist Edith Tomsen soologa, lauldes eesti rahvalaulu „Kannel", Carl Bohm'i „Vaikne kui öö", ning rahvalaulu „Vaikne kena kohakene", mille järele Dagmar Muru soolona laulis A. Pestalozza „Chiribiribin", itaalia rahvalaulu „Santa Lucia" ning eesti rahvaviisi „Meil aiaäärne tänavas", kõik Karl J. Raudsepp'a klaveri saatel. Koosviibimisel laulis veel duett: Eduard Leetma ja Aleks Soom: „Metsa ääres väike maja" ning Soomest pärineva „Vana valss". Nimetatud duett koos Heino Laaneotsaga laulsid triona: „Laev tõmbas purjed üles" ning „Neiu unistus".

Rootsi kellamängijad esinevad Torontos

Juuni- ja juulikuul külastavad rootsi kellamängijad („Fredsklockorna") ühendriike ja Kanadat. Torontos toimub nende kontsert Toronto Rootsi koguduse korraldusel teisipäeval, 12. juunil kell 7 õ. Vana Andrese kirikus.

Rootsi Nässjö „Fredsklockorna" on viieliikmeline entusiastlik kellamängijate grupp, kes esinevad ühel maailma suurimal kellade kollektsioonil, kuhu kuulub 163 kella, mis valmistatud 1898. a. On arvestatud, et ettekande jooksul tõstab esineja keskmiselt nelja tonni raskuses kelli.

Sel kellade kollektsioonil on oma huvitav ajalugu. 1946. a. Nässjö muusikaäri pidaja Oster Johannesson sai kuulda, et üks komplekt messingkelli on müügil. Kuna müük tuli koheselt teostada, tegi müüja selgeks, et kellad tuli kas kohe osta või need sulatatakse metalliks otsese metalli hinna saamiseks. Johannesson, mõistes sellise kollektsiooni esteetilist väärtust, organiseeris aktsiooni nende päästmiseks sulataja käest. Pärast mitmesuguseid raskusi ja isiklikku panust, saadi vajalik raha kellade ostuks.

Järgnes lühike populaaruse aeg, misjärel huvi sellise muusika vastu vaibus. Alles 1971. a., kui praegune grupp — Olle Strandberg, Gösta Gunnarsson, Karl Einar Tellwe, Torsten Lingmerth ja Mats Carlson need jälle helisema panid. Nad on mõistnud arvuka kellade kollektsiooni oma tehniliste võimete ja täpsusega mängima panna, esitades ebatavaliselt kõrge kvaliteediga muusikalise programmi. Võimalus selle kuulamiseks on ülalmainitud kontserdil.

Väljapanekuterohke etnograafiline näitus

Põhja-Ameerika Eestlaste Laulupeo puhul korraldas Eesti Kunstide Keskus Tartu College'is ulatuslikuma etnograafilise näituse „Eesti vaipu 20. sajandil". Kuna samas hoones asus palju külalisi, siis oli osavõtt näitusest rohke a kaugemalt tulnud jälgisid vaimustusega Torontos eestlaste poolt tehtud etnograafilist kogumistööd, aga ka uut tekstiilkunstilist loomingut. Lisaks väga rohkeile väljapanekuile, näidati mitmel korral etnograafilist filmi „Alati meeles", diapositiivide programme eesti rahvarõivaist ja Eesti Kunstide Keskuse tegevusest.

Tartu College'i saalis oli maitsekalt välja pandud kuni 140 erisugust vaipa. Osa neist kodumaalt kaasa toodud, teised eesti motiividega ja kolmandad tänapäevane looming, kus oli suurepäraseid näiteid leidlikkusest erimaterjalide kasutamisel, et esteetilist tulemust saavutada.

Kõik väljapanekud olid originaalsed. Nende hulgas oli näiteid Tallinna Naiskutsekoolilt, kus meil omal ajal tehti katseid koivabade materjalide kasutamisega. Töid oli näitusel kootud, põimitud, sõlmitud, ristpistes, nöörvaipu, kaltsuvaipu, rüijuvaipu, nõelaga sissetõmmatud ja tikitud vaipu; viimased lillemustrilised vaibad pärinesid Läänemaalt ja saartelt. Nende kõrval ka suurrätte ja voodikatteid ning -tekke.

Väljapandud töödes peegeldus eestlaste sajandipikkune iluotsing tarbetekstiilides, mis tänapäeval on jõudnud juba otseselt dekoratsioonide kohale oma maalilikkusega ja ilutundega. Näitus jättis võõraile üllatavalt suure elamuse meie esivanemate pärandi ees, mida hajuvil olev eestlaskond pole saanud Toronto eestlastele omaselt näha ega kaasa teha.

Lõpetas kiitusega

Meie ajalehes nr. 39 ilmunud reportaazhis „Meie eesti ühine pärand on midagi väärt..." tuleb Toronto Eesti Täienduskeskkooli kiitusega lõpetanute hulka vastavalt koolilt saadud täiendavaile andmeile lugeda ka Kaarel Truuvert.

Lasteaia lõpetasid 15 last

Tegevusrikas õppeaasta jõudis lõpule 12. mail Toronto Eesti Seltsi Lasteaias emadepäeva pühitsemisega ja lõpupeoga..

Gaidid hoolitsesid selle eest, et aktusele saabunud emad said austuseks väikese lille. Kava algas õpetaja Tõnis Nõmmiku palvusega ja lasteaia uue juhataja Ilve Vaikla avasõnaga. Sellele järgnesid laste ettekanded. Esiteks lasteaia lapsed laulsid koos mõne laulu. Peale seda oli kaks sooloesinemist. Melanie Taylor esitas laulu „Laps ja tuul" ja Leida Mae esitas laulu „Meie teeme võid kandle saatel" (pisikest kannelt ise mängides). Lasteaia koor laulis kaks laulu ja Lehte Leesment mängis klaveripala kindlalt ja osavalt. 4. ja 5. klassi õpilased esitasid väikse näidendi „Lilled emale".

Tänavu lõpetasid lasteaia 15 last, nimelt Arvo Laansoo, Kalev Kaup, Lehte Leesment, Risto Leivat, Märt Matsoo, Leo Musta, Liisa Kukk, Mati Pajo, Matti Pikk, Adam Medri, Rita Läte, Leena Kalvik, Arno Türk, Martin Roos ja Hendrik Nõmmik. Kõne lõpetajatele pidas 4. klassi kasvataja Silvi Terts. Lõpetajad kõndisid ükshaaval ümmargusest pärjast läbi ja said kätte oma lõputunnistuse ning lasteaia märgi. Peale seda lauldi lasteaia laul ja lõppsõna oli Lasteaia juhatuse esinaisel Ellen Leivatil. Kava lõpetati Eesti hümni laulmisega.

Pärast seda pakuti lastele mahla ja kooke ning vanematele kohvi ja kooke. Seina külge olid kasvatajad välja pannud laste tehtud joonistusi ja kunstitöid. Päev oli päikesepaisteline ja soe. Nii lapsed kui kah vanemad ja vanavanemad võisid koju minna rahuldustundega tehtud töö eest.

Lasteaed ootab jälle järgmisel sügisel suurearvulist laste osavõttu. Lasteaias lapsed õpivad esialgu tähed eesti keeles, siis lugemist ja samas pühendatakse aega loova töö peale, nagu joonistamine, Samuti õpitakse eesti lastelaule ja mängitakse. Kõik töö toimub eesti keeles. Lapsi võetakse vastu 3-aastaselt alates kuni 7-aastani.

(Iki)

Eesti kunsti kevadnäitus Torontos

Kasutamaks Põhja-Ameerika Eestlaste Laulupeoga seoses olevat rahvakogumist Torontosse, korraldas Eesti Kunstnike Koondis Torontos (EKKT) 26. ja 27. mail kevadnäituse Eesti Maja väikses saalis. Näitusel oli esitatud kümme kunstnikku 35 tööga, neist viis skulptuuri ja reljeef. Kahjuks ei asunud rahvakogumiste fookus Eesti Majas, mistõttu oodatud tähelepanu jäi väheseks.

Helmi Hermanilt oli neli tööd, õnnestunumad kaks akvarelli rooside ja anemoonidega. Mai Järvelt neli õlimaali, nende hulgas roheline maastikuetüüd tuttav viimaselt näituselt, silma sidus aga leidlik „Ema lapsega". Leida Laanepilt kaks akrüülmaali. Jaan Miljanilt kolm talle omases stiilis õlimaali, huvitavaim neist „Varahommik". E. Pehapilt neli õlimaali, meeldivaim neist „Paadimajad" oma pehme pastellse, valgust hõõguva koloriidiga. Rudolf Saaringult neli skulptuuri Toronto loomingujärgust, näidates et ta on siinset aega kasutanud loovaks tööks. Joann Saarniidult kolm õlimaali ja üks segatehniline sumeri motiiv, lähedasemad siiski maastikumaalid. Evald Timuskilt kaks monotüüpiat, neist „Viinamarjaistandik novembris" üks näituse parimaid töid. Ants Vommilt kolm õlimaali ja reljeef; huvitava värvikäsitlusega neist „Alaska härmatis" puhta taeva taustal ja viimasena Benita Vommi neli õlimaali, meelde jäid „Amarüllised ja liiliad".

Oma kolmekümneviie tööga andis see osalise pildi Toronto eesti kunstnike loomingust ja ehk jättis külastajaile mingi mulje siinsest kunstielust. Kuna need päevad olid pühendatud muusikale, jäi näituse külastamine siiski üsna juhuslikuks, pealegi kui Eesti Maja kohvik oli pidustuste ajal suletud, mis võinuks lahtioleku korral külalisi Eesti Majja tuua.

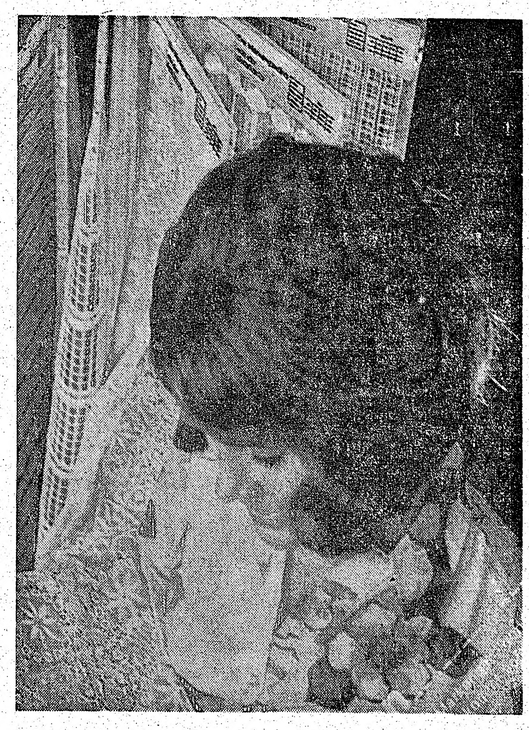

MODERN RUGS *Saksa vaipade ja kardinate kaubamaja*
162 OAKDALE RD. DOWNSVIEW, ONT. TELEFON 745-0507
DRAPERIISID VALMISTATAKSE KA TELLIMISE PEALE

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.
TÄHELEPANU! Suvepuhkuse tõttu suletud 1. juulist — 22. juulini.

Noorte kirikukontsert Vancouveris

VANCOUVER (VE) — Kuigi siin ei ole elukutselisi eesti muusikuid-interpreete, kuulevad kunstiküpseid esinemisi kirikuskäijad, sest igapühapäevastel jumalateenistustel esinevad solistid. Tavaliselt jääb aga esinemine trükisõnas märkimata, sest see on osa jumalateenistusest.

Taevaminemise püha õhtul, 24. mail, oli jumalateenistus Vancouveri luteri koguduses kirikukontserdina Camrose (Albertas) Lutheran College'i toetuseks.

Sõnalises osas teenis koguduse õpetaja Thomas Vaga, kes lisaks vaimulikule kõnele luges kaks psalmi ja palvelaulu asendamiseks Liili-Ann Parlo luuletuse „Täna heliseb mu hing".

Organistina tegutses Tarmo Viitre, üks koguduse kolmest organistist, kes kontserdi alguseks mängis Mendelssohn-Bartholdy „Preestrite sõjamarsi" ja järelmänguna Beethoveni „Adagio opusest 81".

Noortest esinejatest laulis tütarlaste kvartett, koosseisus Susan Muld, Mai Vink, Sylvia ja Ellen Värtina, Kappeli „Jehoova, mu karjane".

Gustav Piir esitas orelil kolm pala „Canon Nr. 6" Vierne tsüklist „24 pala orelile", Hurfordi „Prelüüd koraalile 34" ja Händeli „Larghetto, Concerto X, d-moll, op. 7".

Mart Laanemäe mängis oboel, ilma orelisaateta, Persichetti „XV tähendamissõna" ja J.S. Bachi „Sarabande" ja „Bourree Anglaise".

Kuna kombe kohaselt kirikus ei aplodeerita, siis jäi esinejate tänuks teadmine, et nad oma kunstiga aitasid kaasa noorte luterlikule haridustemplile.

Kontserdile pakkus visuaalsust ja mõtlemapanevat lisa õhtupäike, mis paiskas kontserdi alguse kirikusse nii rikkalikult kulda, et altari kohal rippuv puuristki säras. Mida madalamale vajus päike, seda teravamaks läks vari, mida rist heitis sädelevale kirikuseinale...

VABA EESTLANE

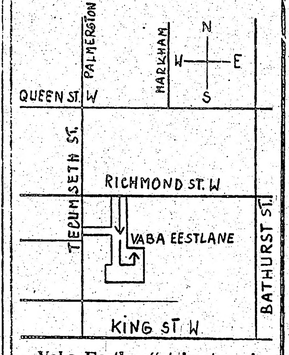

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

ERIC HARELA, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
331 Sheppard Ave. E. Willowdale
TELEFON 224-0444
Aeg kokkuleppel

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik
447-9834

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 31. mail 1979 — Thursday, May 31, 1979

KIREV MAAILM

MOSKVA — Nõukogude arheoloogia uurimismeeskond on avastanud kuningas Tut'i aardekambri, kus on vähemalt 20.000 kuldehet ja kalliskivi. See avastati ühel muistsel surnuaial Afganistanis N. Liidu piiri lähedal. Spetsialistid tõendavad, et see salajane kuninglik matusepaik on 1900 aastat vana. N. Liidu arheoloogid teatasid, et nad on leidnud 20.000 kuldset ehet, millest mõned kaaluvad kuni üks kilogramm. N. Liidu meeskond väidab, et see avastus on võrdne kuulsa Tutankhameni haua avastustega Egiptuses. N. Liit ütleb, et aare kuulub Afganistanile, kuna N. Liit kui kaasavastaja omab monopoli leiust ülevaadete avaldamisel. Avastus tehti ühe vanema ehituse kohal kaevamisel. Ilmselt olid kuningad maetud salaja, ilma monumendita, et nende surnukehi säästa hauariüstajate eest.

WASHINGTON — TAB Report ütles, et Ameerika Ühendriikides on 1,3 miljonit prostituuti, mis teeb 1% Ameerika naiste arvust. Selle hulka on arvestatud ka koduperenaised ja sekretärid, kes harrastavad seda tegevust vabal ajal taskuraha teenimiseks. Vastava uurimuse tegi Dennis Sobin, New Yorgi ülikoolis doktorikraadi saanud sotsioloog. Möödunud aastal oli 77.000 prostituuti arreteeritud.

WASHINGTON — Üks poliitiline ökonomist hoiatab massilise töötuse eest eesoleval kahel aastakümnel, kuna selle ajaga üle 900 miljoni inimese tulevad tööturule, mis juba praegu kannatab töötuse tõttu. Kathleen Newland ütles, et maailma majanduselu pole suutnud enam 350 miljonit inimest absorbeerida, neist on 50 miljoni töötud.

KOPENHAAGEN — Taanile kuuluvas Põhjamere osas on tehtud uus õlileid. See asub 11 km kaugusel senisest Dani õliväljast, mis on praegusel hetkel ainus Taani tootmisel olev õliväli. Ebaametlike andmete kohaselt pannakse uuele leiule suuri lootusi.

NEW YORK — Ühte Brooklyni diskoteeki tulid sisse röövlid, käskisid orkestril katkestamatult edasi mängida, laksid kõik külalised end ihualasti võtta ja põrandale pikali heita. Seejärele võeti kõikidelt ehteasjad, tühjendati taskud ning heideti riided kõik ühte hunnikusse nurka, kus hiljem igaühel tuli oma riietus välja otsida.

HELSINGI — Rauamaagi lõppemine ähvardab seitsmet Soome kaevandust järgmise 5—16 aasta jooksul. Kaevanduskeskuste arendamise komisjoni seletuse kohaselt ähvardab rauamaagi lõppemine ka neid keskusi, kuna need on olenevad kaevanduse käigushoidmisest.

ZÜRICH — Maailma lamedama kella valmistas üks Shveitsi kellafirma. See on ainult 1,89 millimeetrit paks. Kell maksab 25.000 dollarit.

MEKKA — Meka kuberner, prints Fawaz Ibn abdul Aziz avastas, et Saudi Araabia daamid mitmel puhul on harrastanud suplust ujumisbasseinides koos meestega. Prints leiab, et selline moraalilagedus pole üldse kooskõlas islami seadustega. Vastavalt kuninglikule dekreedile on koossuplusele tehtud lõpp ja keelust üleastujaid karistatakse.

BERLIIN — Suremus laste hulgas, kelle isad suitsetavad, on kõrgem kui teiste laste hulgas, teatab üks Ida-Saksa tervishoiuajakiri. Uurimused on näidanud, et suitsetavate meeste lapsed tihti sünnivad huulelõhega, deformeeritud sõrmede või varvastega ja südamevigadega. Peale selle on konstateeritud, et suitsetavate emade lapsed kaaluvad sündides alati vähem. Või siis esinevad nuriisinnitused.

Vaade sümfooniakontserdi tegelaskonnale, ees orkestri ja kooride juhataja dr. R. Toi, sümfooniaorkestri liikmeid, noortekoor „Lootus" ja kammerkoor „Estonia". Foto: Vaba Eestlane

Hoidke oma kallihinnalised kasukad j.m. karusnahksed esemed FINN'i KÜLMUTUSSEADELDISEGA HOIURUUMIS

Ärge laske tolmu, koisid ja niiskust kahjustada oma karusnahkseid esemeid! Meie moodne TÄIELIKU KINDLUSTUSEGA HOIURUUM kaitseb neid kuumade suvekuude jooksul.

Helistage kohe tasuta äraviimiseks 488-1701

Chargex — Master Charge

FURS by FINN
191 EGLINTON AVE. E.
TORONTO — TEL. 488-1701

Avatud: 9.30—6, neljap., reede 7 p.l., laup. 3 p.l.

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m. SISEMISED PUUTÖÖD
HUGO TAMME
Tel. 422-0783 — Lic. B 876

„Mis on detente?"

„Unerohu mõjul norskav tunnimees."

Eesti esimese üldlaulupeo teatrietenduse jälgedes

Põhja-Ameerika Eestlaste Laulupeo viimaseks ürituseks oli Eesti Rahvusteater Kanadas poolt lavale toodud Gert Helbemäe näidend „Oleksin laululind" (Varem mängitud nime all „Viibinud vastus"). Kuigi oli väljaspool kontserte, oli see sisuliselt siiski lähedaselt seotud eesti laulupidude ajalooga, kuna peategelaseks oli kolme laulupeo juhataja Johannes Kappel, kelle Tallinnas oleku 1880. a. oli kirjanik sidunud armuintriigiga.

Huvi teatrietenduse vastu oli ootamatult elav. Vahepeal levis koguni kuuldus, et saal on väljamüüdud, nii et mõnedki jäid tulemata, kuigi väähesel määral oli 1400 istekohaga saalis veel vabu kohti. Hoopis arvukas oli nende arv, kes pärast vaimulikku kontserti nagu rongkäigus liikusid paari-kolme ploki kausel asuva teatrihoone poole. Kuna sajad neist oli veel pääsmeta, tekitas see sellise ummiku, et etenduse algusega tuli ligi pool tundi oodata.

Gert Helbemäe kirjutas näidendi juba 1946. a. ja seda on varem mängitud. J. Kappeli kuju eesti kultuuriloos on ainulaadne, ta oli esimene kõrgema eriharidusega helilooja-organist, kelle kooriloomingus on peamiselt armastus- ja loodusliüürikat. Ühe sellise romantilise laulu sünniloo ongi Helbemäe võtnud oma näidendi motiiviks. Kirjanik pole eriti rangelt kinni hoidnud eluloolisist andmeist. Näidendis haigestub ta juba III laulupeo ajal 1880 tiisikusse. Tegelikult oli haigestumine hiljem. Ta sõitis veel Saksamaale Schömbergi sanatooriumisse ravile, kuid suri seal 1. juunil 1907.a.

Kirjanik on ühe ta tuntuima koorilaulu „Oleksin laululind" saamisloo sidunud armuintriigiga eesti sotsiaalsete tõekspidamiste ja olukordade taustal. Seda kolme kohaliku keele omapära on näidendis küllaltki iseloomustavalt edasi antud. Lavastajana oli Riina Reinik selle vähese tegevusega, kuid mõttesügava näidendile andnud traditsioonilise realistliku lavateose vormi. Vägagi tagasihoidlike osaliste dialooge ja liiga aeglase tempoga lavaelu kulgemisele andis elavat vereringvoolu ta ise korteriperenaise Maria Feodorovona. Lavastus oli kuidagi liigselt pikk ja seda saanuks kärpimisega tihendada, mis lavastusele kasuks tulnud. Näitlejana andis ta jälle ühe toreda lavakuju, tuues esile selleaegses ühiskonnas eestistunud venelanna.

Helilooja Johannes Kappeli osas Jaan Lents andis karakterikuju olles väliselt sarnane tõelisele heliloojale. Kuid tema ehtsas muusikakunstniku isiksuses tahtnuks näha suuremat veendumust nii oma kunstis kui ka armastuses. Isegi see traagiline ja otsustav haiguslugu piirdus ainult ühe kõhatusega.

Peretütar Linda Kaar, maalt linna laulupeole laulma tulnud tütarlapsena oli Anne Tüllis just sellist puhtust, maainimlikku tervet mõistust ja tunnete kindlust, nagu eelmise sajandi ühiskond tütarlastelt nõudis. Väiksemaist osadest nii nõudlikku ossa jõudmine on talle tähelepandavaks arenguetapiks.

Rudolf Lipp dr. Kaarel Mardusena oli härrasmehe kuju, keda Kappel oma isikliku sõbrana respekteeris ja kuuletas. Kogenud näitlejana oli see nagu vahepala ilma erilise sügavama karakterikujunduseta. Ta hoolitses oma sõbra tervise eest, aga kaotas veenvuse kuna publik muretses rohkem ta enese olukorra tõttu.

Näidendi koomilisemal poolel oli Merike Teene pansionaadi pidaja Amalie Güüslerina oma jahiplaanidega arsti püüdmisel küllaltki isikupärane kehastamaks kadakasakslust. Solvatud, aga siiski südamepõhjas andestava teise armastajana oli Robert Raag maamehelikult sirgejooneline oma eesmärki taotledes.

Eelmise sajandi peen möbleeritud lavakujundus ja selle aknast nähtav Tallinna vaade on loojat jäänud nimetamata, ka selle kauni kavalehe kujundaja ja kostüümide looja. Lavainspitsiendiks oli Linda Saaliste.

Kolmele vaatusele lisandus veel epiloog. Kolmanda vaatuse kaheks jaotamine aga tekitas publikus arusaamise, et teine pool oligi juba epiloog, mille järel anti pikk ja kauakestev aplaus. See lämmatas ka samal ajal helilindilt antava koorilaulu „Oleksin laululind". Kuna näidendil on uus nimetus, siis epiloog, mis kujutas kahe armastaja kokkupuudet viibinud vastuse andmisel 16 aastat hiljem Tartus, oli ülearune ega suutnud kolmanda vaatuse dramaatilise lõpu pingeni küündida.

Lõpuks palju aplausi ligemale 1400-lt teatrisõbralt ja lilli. Riina Reinik kasutas seda momenti kaunilt kahele endisele kohal olevale estoonlasele roosiõie kinkimiseks. Ida Loo-Talvari ja Aarne Viisimaa võtsid vastu punase roosi ja väga rohke aplausi.

Sama näidend tuleb esitamisele ka Los Angelesis XIV Lääneranniku Eesti Päevade ajal.

The Provincial loterii võidud

Möödunud pühapäeval, 27. mail toimunud Provincial loterii loosimisel langesid viis ühe-miljonilist peavõitu pileteile nr. 4406023, nr. 1273695, nr. 5832323, nr. 2675358 ja 9511405.

Laulupeo vaimulik kontsert

Teistkordselt kogunesid laulupeolised pühapäeval, 27. mail Metropolitan United Church ruumidesse laulupeo vaimulikuks kontserdiks. Suur 1400 istekohaga kirik oli rahvast täis, lisaks mitme vaimuliku laulukoori lauljad, tõstes osavõtjate kõguarvu kaugelt üle 1500.

Vaimulikust kontserdist võtsid osa EELK Toronto Peetri Koguduse segakoor „Cantate Domino", EELK Connecticuti koguduse segakoor, Toronto Eesti Ap.-Õigeusu laulukoor, EELK Toronto Peetri koguduse noortekoor „Lootus", EELK New Yorgi Pauluse koguduse segakoor, Philadelphia Eesti Segakoor, Seabrooki Eesti Segakoor ja Toronto EELK Vana Andrese koguduse segakoor. Kontserdi kunstiliseks üldjuhiks oli Charles Kipper, solistiks bariton Avo Kittask ja organistiks Lembit Avesson, kuna koori juhatasid kordamööda Maimu Miido, Maaja Duesberg- Roos, Rosemarie Lindau, Krista Altok, Guri Raag, Jaak Kivik ja C. Kipper.

Lembit Avessoni preliüdi ajal sisenesid kirikusse protsessiooni korras vaimulikud, kelledele järgnesid koorid. Pärast ühislaulu ütles avasõna vaimuliku kontserdi korraldava toimkonna esimees K. Kaur.

K. Kaur ütles toimkonna nimel tere tulemast kõigile vaimulike kooride lauljaile ja märkis, et esimene üldlaulupidu algas vaimulike lauludega, milleks sõideti hobuvankreil ja mindi jalgsi Tartusse. Nüüd 110 aastat hiljem on neid sõidukeid asendanud lennukid ja teised kiired liiklusvahendid. Kuid muutumatuks on jäänud eestlaste laulu vaim, köites eestlasi ülemaailmselt kokku.

Ja pöördudes kooride poole ta jätkas, öeldes et neile on antud eriline kutsumus laulda vaimulikku laulu, sellele on koht eestlaste südames, kuna sellesse saab panna nii palve kui ka tänu Jumalale, aga ka lootuse ja palve, et Jumal oma armutiivad laotaks üle me kalli kodumaa. Hoidkem eesti laulu kuni suudame, kõlagu tänane laul Jumala kiituseks ja kodumaa õnnistuseks!

Vaimulik ühendkoor laulis M. Miido juhatusel L. van Beethoveni „Kõik taevad laulvad", õp.W. Koppermann luges pühakirja ja abipraost T. Nõmmik pidas palve. Koor laulis M. Duesberg-Roosi juhatusel R. Tobiase „Eks teie tea", kus koorijuht suutis selle nõudliku koorilaulu väga paendlikult esile tuua. Järgnes R. Lindau juhatusel A. Topmani „Püha", näidates täpsust ja oskuslikkust noore koorijuhina.

Järgnevalt bariton A. Kittask esitas suurepärase puhtuse ja võimsusega J. Tamverki „Õhturahu", J. Hiobi „Largo religioso" kantaadist „Jesaja kuulutamine" ja R. Toi „Aaria (Jubilate Deo)", orelil saatis L. Avesson.

Jälle lugesid pühakirja õp. A. Taul ja õp. H. Laaneots, misjärel ühendkoor laulis Krista Altoki juhatusel Miina Härma „Looja kiitus", Guri Raagi juhatusel P. Laredei „Issand Sa oled meile" ja Jaak Kiviki juhatusel K.A. Hermani „Troostilaulu".

Ülempreester E. Lepikult oli meditatsioon, kus ta mõtestas laulu lahutamatut osa inimese elus, alates hällilaulust kuni igavesele unele saatmisel lauldava leinalauluga. Vahepeale mahuvad isamaalikud, kannatus- ja muud laulud iga elusündmuse ja tunde avaldamiseks. Eesti laulu tunneb kohe ära teiste laulude hulgast, sest see on täis eesti vaimu ja selle loojaiks on eestlased. Meie minevik on minoorsete toonidega. segunenud trotsi ja lootusega paremaks tulevikuks. Enamik neist lauludest sündis võõra võimu ajal, kuid lühikese iseseisvuse ajal sirutas eesti laul oma tiibu nagu puurist välja pääsenud lind. Loodi palju isamaa- ja lastelaule, kuid peab nentima fakti, et kirik ja vaimulik laul käisid nagu kidurat teed mööda. Vähe mõeldi oma loomingus Jumalale, oli liiga palju muud teha ja aeg oli lühike.

1940. a. looming nagu lõigati läbi, võõras võim pani raske surve ka loomingule. See olukord on kestnud tänapäevani, teadmata kunas jälle saadakse vabaks. Kuid ka seal on hääli lootusest, hääli tõe ja õiguse nõudest.

Paguluses on meie looming olnud üllatavalt õitsele puhkenud. Toronto on andnud terve rea isikuid, kes on sütitanud oma vaimuliku loominguga nagu R. Toi, U. Kasemets, K. Raid, C. Kipper ja L. Avesson, kes selles väikeses ühiskonnas on andnud nii palju. Kui rahvas on alla surutud. siis ärkab selles jõud, mis nõuab eluõigust. Lõpuks ta avaldas lootust, et see üritus ei jääks ainsaks, vaid annaks jõudu ja lootust, lõpetades U. Kasemetsa laulu sõnadega „Oh Jumal, laota armutiivad, Sa üle meie kodumaa!"

Järgnevalt laulis solistikoorina Cantate Domino C. Kipperi juhatusel kolm laulu: A. Virkhausi „Tänage nüüd Issandat", K. Raidi „Sest mina tean" Elna Libe koorisolisti osas ja C. Kipperi enese „Jehoova koda".

Järgnes õp. P. Tammaru lõpupalvus, ühendkoor laulis C. Kipperi juhatusel „Meie Isa" palve ja praost O. Puhm, kes oli vaimuliku osa korraldaja, õnnistas osavõtjaid, eriti aga lauljaid, soovides neile väsimatut jõudu vaimuliku laulu viljelemisel.

Koor laulis viimasena M. Duesberg-Roosi juhatusel U. Kasemetsa „Oh Jumal, laota armutiivad", millele järgnes Eesti hümni palvesalm „Su üle Jumal valvaku!"

Kontsert oli suurepäraseks lõpupunktiks laulupäevale, sisendades kuulajaisse usulist lootust ja kinnitust. Hea akustikaga kirikus helises eesti heliloojate poolt loodud vaimulik laul eesti lauljate suust vaimustust äratavana ja kaasakiskuvana.

Emadepäev Londonis, Ont.

Londonis, Ont. tähistati emadepäeva jumalateenistuse ja päevakohase aktusega pühapäeval, 13. mail rohkearvulise kaasmaalaste osavõtul. Aktusel tähistati ka täienduskooli õppeaasta lõppu ja anti välja lõputunnistused täienduskooli lõpetajaile Toomas Reikman'ile ja Astrid Terri'le.

Pärast jumalateenistust, kus teenis koguduse õpetaja E. Lootsma koguneti aktusele kiriku saali. Avasõnad ütles Abistamistoimkonna esinaine O. Akkerta, millele järgnes ühislaul „Ema süda". Järgnesid ettekanded täienduskooli õpilastelt: Astrid Terri esitas klaveril F. Kuhlau „Sonatina in C", väikene Kadri Reikman deklameeris oma ema luuletuse „Mis tähendab olla ema?" ja siis esitasid täienduskooli õpilased Peeter Paas, Melanie Purres, Kadri Reikman, Toomas Reikman, Astrid Terri ja Peeter Terri Helle Reikmani poolt koostatud sõnalis-muusikalise põimiku „Tänutäheks emale". Järgnevalt laulis õpilaskoor koolijuhataja Valdek Lenk'i juhatusel kolm laulu: F. Säebelmani „Kaunimad laulud", J. Jürme „Naljalugu" ja rahvusliku laulu „Kodumaa tammed". Klaverisaatjana tegutses Ruth Terri.

Järgnevas sõnavõtus teatas koolijuhataja Valdek Lenk, et möödunud õppeaastal oli 29 koolipäeva. Õpilaste arv suurenes ühe õpilase Peeter Paas'i näol, kelle vanemad ei pea vaevaks teda Sarniast igal koolipäeval Londonisse sõidutada. Kooli lõpetajad Toomas Reikman ja Astrid Terri alustasid õppetööd kümme aastat tagasi ja on olnud pidevalt eeskujulikud õpilased, saavutades ka lõpueksamil maksimumi punktide arvu — 200 punkti. Mõlemad lõpetajad said mälestuseks ühe Eesti Kirjanike Kooperatiivi raamatu. Lõpetajate nimel tänas Astrid Terri õpetajaid ja ka oma vanemaid, kes nende õpetamisel ja ka kooli toomisel on palju vaeva näinud.

Meeleolukale aktusele ütles lõppsõna koguduse esimees Woldemar Jaaku ja aktus lõpetati Eesti hümni laulmisega.